

ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SZ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. FEBRUARJA 1975

ŠTEVILKA: 5. LETO: XVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo Železarja, SZ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

OB 25-LETNICI SAMOUPRAVLJANJA SLAVNOSTNA SEJA DELAVSKEGA SVETA

Z razširjeno sejo delavskega sveta Železarne, kateri so prisostvovali člani delavskih svetov TOZD in DSSS, individualni poslovodni organi, predstavniki uprave delovne organizacije in sektorjev ter družbenopolitičnih organizacij Železarne, TOZD in DSSS, ali kot je zbor imenoval predsednik delavskega sveta — skupščina samoupravljalcev Železarne — smo na isti dan in v isti dvorani proslavili 25-letnico prvega delavskega sveta Železarne. Za krajši kulturni program so poskrbeli moški pevski zbor Jeklar, pod vodstvom zborovodja Poljeta Ulage in recitatorji, člani delovne organizacije Železarne Vera Smukavčeva, Lidija Keržanova, Franci Pogačnik in Borut Verovšek, ki so pod vodstvom Stanke Geršakove pripravili recitacijo zadnjega stavka melosa Splavarji na jekleni reki, iz pesnitve našega domačega književnika Miha Klina. Na seji so imenovali pripravljalni odbor, ki bo pripravil osrednjo proslavo 25-letnice samoupravljanja v mesecu avgustu. Slavnostni govor na seji je imel predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan, njegov govor pa v nadaljevanju v celoti objavljamo.

Na današnji dan pred petindvajsetimi leti se je pričelo v našem podjetju, sedaj organizacija združenega

Predsednik delavskega sveta Železarne Alojz Kalan je imel slavnostni govor ob 25-letnici samoupravljanja v Železarni

REKORDNA DNEVNA PROIZVODNJA ELEKTRO JEKLARJEV

Sodelavci v elektrojeklarni so v ponedeljek, 3. februarja skoraj po enem letu znova izboljšali svoj dnevni proizvodni dosežek. Vse tri izmene so na obeh električnih pečeh izdelale 13 šarž oziroma 750 ton surovega jekla. S tem so pomembno presegli rekord, ki so ga dosegli lanskega aprila, ko so z izdelanimi dvajsetimi šaržami proizvedli 707 ton surovega jekla.

Za dosežen nov dnevni rekord so zaslužni vsi člani kolektiva elektrojeklarnarjev, vključno z vzdrževalnimi in transportnimi delavci ter delovodskim kadrom.

Seveda pa je visoka dnevna proizvodnja elektrojeklarjev pogojena tudi z dovolj dobro pripravljenega starega železa, ki je začelo redno dotekati v Železarno. Zaradi dobrega vložka je tudi manj lomov elektrod.

Vsem, ki so zaslužni za tako pomemben proizvodni rezultat naše iskrene čestitke v želji, da bi ob dobrih delovnih pogojih dosegali maksimalno proizvodnjo.

dela železarne Jesenice, novo veliko obdobje, ki pomeni veliko revolucionarno zgodovinsko prelomnico v našem gospodarskem življenju. Nastal je zamelek današnjega samoupravljanja. Da bi proslavili ta veliki in nadvse pomembni dogodek ter se spomnili pričetka tega, kar je danes že globoko vtakano v vse pore našega življenja, smo se zbrali tu in prvič tako zbrani predstavljamo skupščino vseh samoupravnih organov OZD Zj.

Na današnji dan, pred četrto stoletjem, so se prav v tej dvorani zbrali izvoljeni delegati in predstavniki družbenopolitičnih organizacij ter izvolili prvi delavski svet v našem kolektivu in tako med prvimi zaorali v povsem nedotaknjeno in neznano ledino. Ni jih bilo malo, ki so takrat temu nasprotovali, mnogi so dvomili v takrat povsem neznan sistem samoupravljanja, drugi zopet prerokovali, da je samoupravljanje utopija. Kljub temu so naši predhodniki smelo vztrajali ob podpori širokih delavskih množic in partije. Kako so imeli prav, kakšni so uspehi, ni treba posebej poudarjati. Dokaz, da je bila izbrana prava pot, je naš petindvajsetletni gospodarski napredek, naše, danes že utrjeno in vse hitreje se razvijajoče, samoupravljanje in današnji srebrni jubilej.

IZGRADNJA PLINOVODNEGA OMREŽJA V SLOVENIJI MORA BITI Z USTREZNIM DELEŽEM VGRAJENA V SREDNJEROČNI RAZVOJNI NAČRT ŽELEZARNE

Petnajstega novembra lani je bilo ustanovno zasedanje skupščine delegatov podpisnic samoupravnega sporazuma za združevanje sredstev v skupno naložbo za izgradnjo plinovodne mreže za naravni plin v republiki Sloveniji. Če smo lani govorili o naravnem plinu, ki naj bi do konca tega stoletja pomagal uravnovesiti energetske bilanco na Slovenskem, se s precejšnjim nezaupanjem, potem lahko letos že na začetku leta z več optimizma spremljamo ta program, v katerem bomo kot delničarji tudi sami sodelovali.

Kako pomemben bo za našo energetiko zemeljski plin, je razvidno še posebno iz tega, da smo v lastnih, primarnih energetskih virih zelo skromni. Razpolagamo z zalogami lignita za okrog 200.000.000 ton, z okrog 115.000.000 tonami rjavega premoga, z neznatnimi količinami nafte in zemeljskega plina, ki ga izkorišča v predelavi delovna organizacija Nafta Lendava in s približno 3.100.000.000 kWh še neizkoriščene vodne energije letno na rekah Soča, Sava, Drava, Mura in njihovih pritokih. Poleg tega je doslej ocenjena

(Nadaljevanje na 2. str.)

PRVI VAGONI STAREGA ŽELEZA IZ SZ

Iz Sovjetske zveze je z ladjo prispela večja pošiljka starega železa, od katerega so prvi vagoni prispeli tudi že na Jesenice. S tem je za nekaj časa rešeno vprašanje starega železa za Železarno.

OB PRAZNIKU SLOVENSKE KULTURE

Ko vsako leto na dan, ko je velikemu pesniku dr. Francetu Prešernu prenehalo biti srce, Slovenci praznujemo svoj kulturni praznik, običajno to opravimo z nekaterimi zunanjimi manifestacijami. Bolj poredko pa nam ta dan pomeni pregled dosežkov na področju kulturnega snovanja, še manj pa vsakoletni dogovor, kaj moramo storiti, da bo naš jutrišnji kulturni dan bogatejši, lepši.

Sicer moramo priznati, da smo vsak dan močnejši in številnejši pri naglašanju, da moramo kulturne vrednote približati delavcem, ljudstvu, da moramo kulturo združiti v enoten proces združenega dela na samoupravni osnovi, ker je ena izmed bistvenih dejavnikov razvoja socialistične družbe. Pri vsem tem pa le preveč še mislimo, da je to stvar le kulturnih delavcev, kulturnih društev in ustanov, ne pa celotne socialistične in samoupravne družbe.

S konstituiranjem temeljnih kulturnih skupnosti smo sicer ustvarili pogoje, da delavec — neposredni proizvajalec prek svojih delegacij in delegatov skupaj z delavci v kulturi odloča o svojem presežnem delu, namenjenemu kulturi in s tem neposredno vpliva na kulturno politiko in usmerjenost ter vsebino celotne dejavnosti. Res je, da je to šele prvi korak, ki je pogojen z novimi ustavnimi določili in da bo potrebno še veliko dela naše celotne socialistične in samoupravne družbe, da presežemo sedanje stanje, da bo delavec resnično vedel kam in zakaj je dal svoj denar ter da bodo storitve iz tega denarja tudi resnično namenjene njemu. Toda z vsem tem sta povezana dva temeljna vprašanja to je preobrazba naše miselnosti, tudi tistih, ki delajo v kulturi in osveščena volja našega delovnega človeka in jutrišnjega osveščenega samoupravljalca.

Če bi vse te misli prinesli v praktični jezik, potem to pomeni, da bomo morali v samoupravnih organih, družbenopolitičnih organizacijah in v vseh sferah družbenega življenja, začeti z enako prizadetostjo in odgovornostjo kot obravnavamo proizvodne, poslovne in druge probleme, obravnavati kulturo oziroma kulturno osveščenost delavcev, predlagati kulturne potrebe, oblike kulturne dejavnosti in podobno. Kajti, če je kultura, poleg vzgoje in izobraževanja ter znanosti »bistven dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe« (ustava SRS), potem bomo morali zavestno pričeti spreminjati odnos do vseh teh vprašanj.

V našem konkretnem družbenem prostoru se na tem področju še posebno čutijo velike vrzeli. Če bomo v naši zavesti spoznali takšen pomen kulture pri nadaljnjem socialističnem razvoju, se bomo najbrž takoj znašli pred dilemo, kako zagotoviti prebujajoči osveščeni volji delavca zadovoljevanje vseh njegovih kulturnih potreb. Pri tem gre predvsem za vprašanje prostorov za kulturno dejavnost, s katerimi smo predvsem na področju Jesenic v izredno slabem stanju. Vzporedno z bojem za kulturno osveščanje delavcev in vseh delovnih ljudi, bi morale predvsem organizirane socialistične sile usmerjati del presežnega dela v izgradnjo prepotrebne prostora za kulturno dejavnost.

Za nas je letošnji Prešernov dan resnično velik, večji kakor vsa leta doslej, saj smo z novo ustavo uzakonili vse tisto k čemur je stremel delavski razred v vsem svojem dolgoletnem boju. Kultura ni več privilegij nekaterih, temveč postaja del vsakodnevnega življenja ljudi in splošna človekova potreba.

V JANUARJU NAJVEČ UR NA RAČUNALNIKU

Naš računalnik je opravil v januarju največ strojnih ur, odkar je bil instaliran. Število strojnih ur je bilo 584, osem ur so porabili za preventivno vzdrževanje, zastojev pa so imeli 14 ur. Število strojnih ur se je v odnosu na leto povprečje za leto 1974 povečalo za 39 %.

Izkoristek stroja znaša v januarju 77,5 %, povprečni izkoristek v letu 1974 pa 70 %. (Večji izkoristek ni možen zaradi operacij vhodno-izhodnih enot.) Strojne ure našega računalnika so bile opravljene za naslednje naloge oziroma obdelavo področij:

Osnovna sredstva	11 ur
Osebnih dohodkov	51 ur
Material R-3, rezr. deli	70 ur
Izdelki in polizdelki	51 ur
Stroški	49 ur
Naročila, fakture, saldakonti	92 ur
Obračun valj. Bela,	
OTK, Plavž	46 ur
Statistične obdelave	61 ur
Tuja podjetja	124 ur
Ostalo	29 ur
	584 ur

Čas obratovanja sistema:

V rednem času na 2 izmeni (22 dni)	352 ur
Nedelje, prazniki	33 ur
V nočnem času	162 ur
Ob prostih dnevih	59 ur
	606 ur

Citirani podatki, ki kažejo delo in izkoriščanje računalnika, predstavljajo zgornjo mejo. Zaradi zasedenosti in vedno večjega obsega del je nujno, da vsi odgovorni razmišljajo o povečanju oziroma zamenjavi novim, ki bo ustrezal vsem potrebam Železarne in občine. Podatki to dokazujejo.

T. K.

RAZISKOVALNO DELO IN TEHNIČNE KONTROLE V LETU 1974

V nekaj prihodnjih številkah Železarja bomo delavce TOZD in DSSS informirali o dejavnosti posameznih sektorjev v skupnih službah v letu 1974. To bodo ali celotna poročila ali povzetki, ki bodo sestavni del poslovnega poročila Železarne za leto 1974. Danes objavljamo celotno poročilo o delu sektorja tehnične kontrole in raziskav v letu 1974.

Raziskovalno delo je bilo v letu 1974 usmerjeno v fundamentalno-aplikativne raziskave, pretok izsledkov proizvodnje, osvajanje proizvodov in prenos licenčnih tehnologij v lastno proizvodnjo. Rezultati raziskovalnega dela, ocenjeni na osnovi doseženih uspehov v proizvodnji, so naslednji:

TALILNICE

Raziskave sintrov in preizkusi izdelave ter uporabe-bazičnih sintrov

so v teku leta dali končni rezultat v znižanju uporabe metalurškega koksa pod 600 kg na tono surovega železa in povečanje specifične proizvodnje v plavžih.

V jeklarni je bilo za povečanje izkoristka nepomirjenih jekel uvedeno pokrivanje nepomirjenih blokov namesto blokiranja z trdnim aluminijem. Zaradi večje homogenosti blokov v glavah, se te lahko

(Nadaljevanje na 2. str.)

V JANUARJU PRESEŽEN OPERATIVNI PLAN

Po še ne dokončnih rezultatih, ki smo jih pred zaključkom redakcije dobili na pristojni službi, smo v Železarni v mesecu januarju presegli operativni plan skupne proizvodnje in odpreme. Skupna proizvodnja je bila dosežena s preko 145.000 ton ali okrog 104 odstotke v odnosu na operativni plan, odprema blaga našim kupcem pa s preko 32.000 ton ali 103 % v odnosu na operativni program. V posameznih temeljnih organizacijah združenega dela so dosegli v mesecu januarju naslednje rezultate:

V temeljni organizaciji TALILNICE so dosegli skupno proizvodnjo slab odstotek nad operativnim planom, pri čemer moramo povedati, da so v martinarni delali samo s štirimi pečmi, čeprav je bil plan postavljen na obratovanje s petimi SM pečmi. Razlogi za to so predvsem v pomanjkanju vložka oziroma starega železa.

Na plavžu so sodelavci operativni plan presegli za odstotek, v martinarni so iz že navedenih vzrokov za okrog štiri odstotke izpod plana, v elektrojeklarni pa so operativni plan presegli za okrog 7,5 odstotka.

Sodelavci v TOZD Talilnice so za 9,5 odstotka presegli operativni plan. Na bluming valjarni so z obratovanjem potisne peči operativni plan presegli za 15 odstotkov, enako tudi v valjarni profilov, v valjarni debele pločevine 2400 so presegli operativni plan za 11,5 odstotka, v valjarni žice pa za okrog deset odstotkov.

Skupno so v temeljni organizaciji HLADNA PREDELAVA v januarju presegli za pol odstotka operativni plan skupne proizvodnje. Najbolj so presegli operativni plan sodelavci v profilarni in sicer za 11 odstotkov, sledijo sodelavci v hladni valjarni s sedem odstotki in sodelavci v jeklovleku z okrog pet odstotkov. Sodelavci v žebjarni so se planu zelo približali (okrog 99 %), medtem ko so sodelavci v žičarni za 3,5 in v elektrodnem obratu za okrog štiri odstotke pod operativnim mesečnim planom.

Kljub določenim težavam z osnovnimi vložnimi surovinami, smo v mesecu januarju, v primerjavi z istim mesecem preteklega leta, delali precej bolje.

Dokončne podatke o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu januarju s komentarjem direktorjev temeljnih organizacij združenega dela, boste lahko prebrali v naši prihodnji številki Železarja.

RAZISKOVALNO DELO IN TEHNIČNE KONTROLE V LETU 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

predelujejo v vlečeno žico namesto prej v betonsko železo.

Uspešno so bile izdelane poizkusne taline silicijevega jekla na CRNO in nerjavnega avstenitnega jekla po licenčni dokumentaciji ARMC. V redni proizvodnji so avtomatna jekla legirana z Pb, ki jih je tržišče že osvojilo.

VALJARNE

Izvedene so bile racionalizacije ogrevanja blokov v globinskih pečeh, ki rešujejo čase ogrevanja za okrog uro. Problematika vsebnosti aluminija in trganja površin blokov med valjanjem na blumingu, ki je povezan z načinom zalaganja blokov v globinske peči, je bila uspešno rešena. Po tehnoloških predpisih je obvezno le še okrog 5 % elektro jekel zalagati kot tople ali hladne, vse ostalo pa kot vroče. Problem trganja površin je bil s tem povsem eliminiran.

Uspešno so bile prevajane prve taline silicijevega jekla za CRNO v toplovaljane trakove na štelu.

Valjanje nerjavnih avstenitnih trakov za hladno valjane trakove je bilo uspešno že do širine toplovaljnih trakov 950 mm.

Tehnologija predelave finozrnatih jekel se utrjuje, povečuje se tudi interes in plasman teh novih vrst jekel v kovinsko predelovalni industriji.

HLADNA PREDELAVA

Na področju VAC žic smo zaključili obširne raziskave za racionalizacijo proizvodnje in dvig kvalitete tega nivoja žice. Uspešno je bilo rešeno žarjenje VAC žic v varovalni atmosferi, ki preprečuje notranjo

oksidacijo in s tem povečuje sposobnost vlečenja in oprijemljivost Cu prevleke. V teku so priprave za kontrolirano ohlajevanje tople vlečene žice. Realizacija tega bi prihranila eno vmesno žarjenje. S korekturo kemične sestave so se vlečne sposobnosti VAC žic že znatno izboljšale.

Zaradi rekonstrukcije A linije za patentiranje, v cilju povečanja kapacitete, je prišlo do motenj v procesu in kvaliteti odklonov. Vršijo se preiskave osnovnih parametrov procesa patentiranja za zagotovitev sigurnosti zahtevane kvalitete patentiranih žic.

Uspešna je bila tehnološka kontrola proizvodnje HVT dinam, ki je v preteklem letu v pogledu kvalitete v celoti dosegla planirani nivo.

Dodajni materiali

Uspešno se uvaja licenčna tehnologija in asortiment dodajnega materiala po dokumentaciji firme Oerlikon. Tako je v naši proizvodnji že 24 vrst elektrod iz asortimenta specialnih elektrod in visoko produktivnih elektrod. Osvojena je kvaliteta taljenega praška EP 50 za avtomatsko varjenje z velikimi jakostmi toka.

Pospešeno je delo na pripravah za proizvodnjo aglomeriranega praška v polindustrijskem merilu, ki naj bi steklo v začetku leta 1975. Laboratorijski preizkusi so že uspešno zaključeni.

Novi proizvodi — jekla

Osvojena je nova vrsta jekla za masivno preoblikovanje v hladnem, kar je posebno pomembno za razvoj motorne industrije.

Postopoma se osvaja jekla za kvalitetne poboljšane vijake, pri čemer dobavljamo vijačni industriji že pomembne količine.

ENERGETSKO GOSPODARSTVO

Letna poraba goriv v Železarni

Gorivo	leto 1972	leto 1973	leto 1974
koks	125.675	125.451	127.048 ton
premog	6.288	4.349	3.082 ton
antracit	7.360	4.689	3.068 ton
mazut	94.289	97.085	101.555 ton
kurilno olje	1.116	1.222	1.263 ton
propan — butan	5.000	4.731	5.026 ton
elektro energija	267.299	261.033	282.193 MWh
proiz. sur. jekla	471.064	469.931	501.270 ton

Poleg stalnih nalog, ki jih opravlja energetsko gospodarstvo, t. j. zasledovanje porabe in specifične porabe energij, kar zasledujemo z dnevnimi in mesečnimi poročili, so bile opravljene še sledeče večje naloge:

- Vodenje in izdelava programov ogrevanja peči po remontih;
- Izdelava regulativov za ogrevanje vložka v strojni peči 1 in valjarni žice, s čimer se je bistveno zmanjšal izmet, predvsem na Javorniku I;
- Usposobitev gorilnika za ogrevanje ponvic;

— Sodelovanje pri ponudbah za vpihavanje kisika skozi obok elektro peči;

- Predelava odpraševalne naprave elektro peči;
- Merjenje temperature profilov na pečeh valjarne žice, 2400 in predelovalnih obratih;
- Usposobitev grelnikov firme Schwank v jeklovleku;
- Izdelan je razdelilni ključ za porabnike tople vode;
- Izdelan je plan porabe energije in specifičnih porab goriv za leto 1975.

NA ŽELEZARSKEM IZOBRAŽEVALNEM CENTRU V POLLETJU NAJBOLJŠI NA TEHNIŠKI ŠOLI

Na železarskem izobraževalnem centru je bilo ob polletju 1974/75 v strokovnih šolah 464 učencev, vključno z izrednimi na tehnični šoli pa 546. Najboljši učni uspeh v prvem polletju so dosegli tako redni kot izredni učenci tehnične šole. Po posameznih strokovnih šolah so učenci dosegli naslednje rezultate:

Na šoli za metalurške delavce je med 48 učencev prvega in drugega razreda 26 učencev ali 54,2 % polletje zaključilo pozitivno. Učni uspeh je v primerjavi z istim obdobjem lani za 6,8 % slabši.

Oddelek za odrasle te šole je pričel s poukom šele v mesecu decembru. Pouk v tem oddelku poteka po predmetnem sistemu, to je dva predmeta vzporedno in zato še ni mogoče ovrednotiti celotnega uspeha.

Na poklicni kovinarski metalurški in elektro šoli je bilo ob prvem polletju skupaj 206 učencev. V štirih oddelkih prvega letnika je bilo 94 učencev, ki so polletje zaključili z 58,5 % uspehom. Na to poprečje je nedvomno vplival izredno dober uspeh prvega d razreda, ki je znašal 87 %, medtem ko se v ostalih razredih giblje med 44 in 54,8 %. V prvem letniku so v prvem polletju zabeležili 30 vzgojnih ukrepov in 374 ur neupravičenih izostankov.

Izredno slab učni uspeh so dosegli učenci drugega letnika. V teh oddelkih tega letnika je 64 učencev do-

seglo komaj 34,3 % uspeh, ki se med posameznimi razredi giblje med 19,1 in 56,0 %. V teh razredih je bilo izrečenih tudi precej vzgojnih ukrepov, in sicer 29, razen tega pa je v teh razredih kar 516 ur neupravičenih izostankov ali poprečno osem ur na učenca.

V dveh razredih tretjega letnika je 48 učencev doseglo 45,8 % uspeh, in sicer tretji a 48,5, tretji b pa 40,0 %. Izredno pa ta letnik izstopa v pogledu izrečenih vzgojnih ukrepov (35) in neupravičenih izostankov — 425 ur ali 9 ur na učenca.

Od skupno 206 učencev na poklicni šoli je prvo polletje pozitivno zaključilo 99 učencev ali 48,1 odstotka. V primerjavi z letom nazaj je uspeh za 0,5 % slabši, v primerjavi s šolskim letom 1972/73 pa kar za 11,6 %.

Na poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli pa zelo presenečata dva podatka. V prvem polletju je bilo 206 učencem izrečenih 94 vzgojnih ukrepov, kar pomeni, da je bil poprečno vsak drugi učenec kaznovan. V istem času pa so zabeležili

IZGRADNJA PLINOVODNEGA OMREŽJA V SLOVENIJI

(Nadaljevanje s 1. strani)

zaloga uranove rude na 5.000 ton uranovega oksida.

Z izgradnjo četrte termoelektrarne v Šoštanju nam bo lignit zadoščal še za približno 45 let, rjavi premog pri sedanjem načinu izkoriščanja še za 50 let, s še razpoložljivo vodno energijo pa lahko pridobimo v najboljšem primeru le 680 MW moči.

Sporazum o združevanju sredstev za plinovodno mrežo je podpisalo 76 delovnih organizacij, ki predstavljajo večinski industrijski potencial v Sloveniji, med njimi tudi Slovenske železarnice.

Kako velik porabnik naravnega plina bodo tri slovenske železarnice leta 1980, kaže naslednja groba bilanca:

Porabnik	10 ⁶ Nm ³	%
Slovenija	1.034.629	100,00
Železarna Jesenice	110.000	10,63
Železarna Ravne	70.000	6,77
Železarna Štore	30.000	2,90
Slovenske železarnice	210.000	20,30

Od ostalih delovnih organizacij Slovenskih železarn, je podpisnica sporazuma o sovlaganju tudi tovarna verig Lesce, s planirano porabo 5.000.000 Nm³ plina v letu 1980.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ODDELEK TEHNIČNE KONTROLE

Vrednost reklamiranega materiala v odnosu na vrednost prodanega materiala:

leto	1971	1972	1973	1974
%	0.290	0.471	0.397	0.270
Prikaz števila reklamacij				
Skupno število reklamacij:	431	472	486	365
Opravičene reklamacije:	299	313	305	202

Pregled reklamacij po izvoru napak:

Jeklarske napake v %:	8.0	10.9	5.4	9.4
Napake predelave v %:	92.0	89.1	94.6	90.6

V letu 1974 smo imeli glede na vzroke reklamacij naslednjo porazdelitev:

lunker	9.3 %
nečistoče	0.1 %
mehanske lastnosti	27.9 %
površina	34.8 %
dimenzija	18.5 %
zamešnjava	6.6 %
napake predelave	1.5 %
zavaljano	1.3 %

Analiza reklamacij po napakah v obratih za leto 1974:

Vrsta napake	% na reklamirano težo									
	liv.	blum.	stek.	2400	el. o.	jekl.	h. v.	žič.	prof.	žeblj.
lunker	80.1	9.8	12.0	8.4		4.7	5.7			
nečistoče	2.3									
meh. last.	6.0		41.2	13.3	7.0	22.8	51.2	55.9		88.9
površina	11.6	11.6	38.1	58.0	72.7	44.7	21.8	20.7	11.5	
dimenzija		78.6	8.7	3.8		11.2	16.1	12.8	71.1	11.1
zamešnjava				16.5	20.3	10.1	4.0	4.4		
napake pred.						1.5	1.2	4.2	17.4	
zavaljano						5.0		2.0		

kar 1315 ur neupravičenih izostankov, kar pomeni, da je poprečno neupravičeno izostal od pouka vsak učenec šest ur! Če dodamo še 262 ur neupravičenih izostankov v prvem in drugem letniku šole za metalurške delavce, potem so te številke resnično zaskrbljujoče.

Na tehnični šoli je bilo ob polletju 210 učencev, od katerih je uspešno zaključilo polletje 136 učencev ali 64,5 %. V prvem letniku metalurške tehnične je 25 učencev doseglo 48,0 % uspeh, v prvem letniku strojne pa je od 35 učencev pozitivno zaključilo polletje 68,6 %. V drugem letniku metalurške, v katerem je 27 učencev, je pozitivnih 15 ali 55,5 %, v istem letniku strojne pa je od 30 učencev 63,3 % učencev zaključilo polletje brez negativne ocene. Tretji letnik metalurške, ki ima 21 učencev, je brez nezadostne ocene 13 učencev ali 61,9 %, med 22 učenci tretjega letnika strojne pa je kar 19 učencev ali 86,4 % brez negativne ocene. Med 14 učenci četrtega letnika metalurške je 50 % uspešno zaključilo polletje, med 36 učenci strojnega oddelka, ki so razdeljeni v dva razreda, pa je ob polletju 75 % učencev brez negativne ocene.

Nekoliko manj, pa vendar so tudi prisotni neupravičeni izostanki na tehnični šoli. Metalurški oddelki so imeli 621 ur neupravičenih izostankov ali poprečno na učenca sedem ur, medtem ko so strojni oddelki imeli 234 ur neupravičenih izostankov ali poprečno na učenca tri ure.

Tehnično šolo za odrasle (ob delu) je v prvem polletju obiskovalo 82 slušateljev, in sicer 22 v drugem in tretjem letniku metalurške smeri ter 60 od prvega do četrtega letnika strojne. Od tega je 56,1 % slušateljev prvo polletje zaključilo brez nezadostne ocene.

Nedvomno so, predvsem na poklicni šoli vredni vse pozornosti, ne glede na primerjave z leti nazaj — slab učni uspeh, nenormalno število ur neupravičenih izostankov in veliko število izrečenih vzgojnih ukrepov. Še toliko bolj, ker so večinoma vsi razredi po številu relativno majhni in omogočajo večjo kontrolo znanja pa tudi pedagoški režim, ki bi zmanjševal te pojave. Vsekakor pa ti pojavi zahtevajo proučitev vzrokov za tako stanje z vseh mogočih vidikov, od pedagoškega režima do nagrajevanja.

Nasip Železarnice raste vedno bolj proti Borovljam. Tako kot je rasel nasip proti glavni cesti, se je postopoma podaljšal tudi kanal za odtok špurnovega potoka. Ker je nasip ob strani glavne ceste prišel ob sedanega izliva, ga delavci OZD Kovinar zadnji del kanala za odtok tega hudournika v Savo. — B.

VPRAŠANJE NADALJNEGA RAZVOJA OBSTOJEČE HLADNE VALJARNE

Izgradnja nove hladne valjarne na Beli je že v polnem teku in se upravičeno postavlja vprašanje usode ali perspektive obstoječe hladne valjarne v okviru predelovalnih obratov v Hrenovici. Vprašanje je zelo pomembno za vso železarno, zato koncepcije za njegovo rešitev morajo odgovorno temeljiti na upoštevanju in pravilni oceni vseh vplivnih momentov in pristojnih dejavnikov.

Kot prispevek k temu, bi želel opozoriti na nekatera dejstva in pripetiti nekaj misli:

1. Nova hladna valjarna po svojem značaju in proizvodnem programu ni nobena sodobna zamenjava za obstoječo hladno valjarno, temveč prej za likvidirano valjarno tanke pločevine.

Njen letni program: 70.000 ton mehke pločevine za globoki vlek, 30.000 ton elektro-dinamo pločevine in 15.000 ton nerjavne, vpadu v tipičen asortiment kvalitet masovnega značaja, značilen za velike hladne valjarne, ki so dejansko le podaljšek modernih vročih valjarn pločevine v trakovih. Kakor je znano, spodnja dimenzijska meja za debelino le-te znaša navadno okrog 2 mm, v ekstremnih primerih pa okrog milimetra. Tanjša dimenzije se da doseči le z nadaljnjim hladnim valjanjem.

Če upoštevamo še proizvodnjo elektrolitske bele pločevine in pocinkane pločevine na Sendzimir kontinuiranih, potem vidimo, da se program teh hladnih valjarn ujema s podobnim programom bivših pomembnih in kvalitetnih vročih valjarn za tanko pločevino. Le-ta se izraža v proizvodnji omejenega asortimenta tipiziranih izdelkov v sorazmerno velikih količinah po artiklu, za ožje število masovnih potrošnikov.

V isto kategorijo spadata tudi obstoječa hladna valjarna železarne Skopje in bodoča hladna valjarna železarne Smederevo.

2. Naša obstoječa hladna valjarna po tradiciji in po značaju sodi v kategorijo hladnih valjarn z relativno manjšim volumnom proizvodnje, toda gibčnega, vsestranskega »galanterijskega« tipa, ki najbolj racionalno zadovoljuje specialne individualne zahteve množice porabnikov v industriji in obrti glede dimenzij toleranc, kvalitete, načina izdelave in dobave željenih trakov, večinoma v relativno malih količinah posameznih pozicij naročil.

Naš proizvodni program edinele ni obsegal kaljenih in poboljšanih jeklenih trakov, s pripadajočo površinsko obdelavo. Najmanjša širina dobavljenih trakov je znašala 5 mm, najmanjša debelina pa 0,10 mm. Zanimivo je, da je okoli leta 1933 bila izdelana manjša količina finih trakov iz mehkega jekla v debelini 0,04 mm.

V zadnjih letih je iz nekaterih razlogov, ki v okviru tega sestava ne bodo obravnavani, žal morala zožiti proizvodni asortiment, predvsem z dimenzijskim premikom na trakove večjih debelin.

Eden izrazitih predstavnikov valjarn tega tipa je hladna valjarna Sandviken na Švedskem.

3. Z ozirom na različne načine dela, tudi na različno proizvodno miselnost, ki smotno mora v hladnih valjarnah enega in drugega tipa vladati (v prvih duh tekočega traku in procesnih linij, v drugih duh individualne obravnave vsake najmanjše pozicije naročil), jih ne gre niti zamenjavati, niti združevati v en obrat, temveč je najbolje, da sta ločeni.

4. Razvoj gospodarstva in industrije, tako pri nas kakor v svetu, zahteva vedno večjo produkcijo tako pločevine in trakov masovnega značaja, kot tudi specialnih hladno valjanih trakov, čeprav le-tih v sorazmerno manjši količini. Nepogrešljivi in življenjsko važni pa so ravno tako drugi kot prvi. Zato bodo tudi ustrezne hladne valjarne enega kot drugega tipa še nadalje obstojale.

5. Glede dimenzije hladno valjane jeklene trakove za specialne namene rabijo v širinah od nekaj milimetrov do okrog 300 mm maksimum. Večje širine so redke izjeme. Debelina pa začne že pri okrog 0,05 mm.

Jugoslavija jih za svoje potrebe skoraj povsem uvaža, upoštevajoč, da sta edini tovrstni hladni valjarni, ena na Jesenicah, druga v Nikšiću, omejili iz ekonomskih razlogov svojo produkcijo na trakove večjih debelin; kaljenih in poboljšanih trakov pa itak nihče redno ne izdeluje.

Ker tudi v inozemstvu dobavitelj specijalnih jeklenih trakov, za nekatere posebne namene ni na pretek in je ustrezna preskrba z njimi težja kot s standardnimi masovnimi vrstami, predstavljajo le-ti problem in šibko točko za nemoteno produkcijo ali kompletiranje marsikaterega izdelka naše predelovalne industrije pa tudi za našo obrambo, kljub razmeroma skromnemu količinskemu deležu v uvozu.

V sedanjih dobi razcveta komercialne ekonomike in miselnosti bi nekdo moral misliti tudi na te reči.

Tudi tisti, ki so pristojni za sistemizacijo cen proizvodov črne metalurgije!

Proporci cen niti najmanj niso stimulativni za dejansko izvajanje že obrabljenege gesla »prehod v kvaliteto«. Kvaliteto namreč še zdaleč ne določa samo osnovni material in nekaj odstotkov legurnih elementov o jeklu, temveč ravno toliko, če ne še več, znanje, trud in vloženo delo v njegovo predelavo in obdelavo. Nemci so, ne brez vzroka, predelovalne obrate v prejšnjih časih imenovali »Verfeinerungsbetriebe«.

6. V obstoječi hladni valjarni je pretežni del strojne opreme zastarel. po mojem mišljenju bi bilo umestno zadržati za bodočo produkcijo samo sledeče stroje:

- a) Demag quarto — valjni stroj (širina valjanja 600 mm),
- b) Siemag quarto — valjni stroj (širina valjanja 600 mm),
- c) Mali Demag quarto — valjni stroj (širina valjanja 150 mm),
- d) en par Schmitz duo — valjnih strojev (širina valjanja 150 mm),
- e) Siemag cirkularne obrezovalno-razrezovalne škarje,
- f) Siemag ravnalne in prečno rezalne škarje za plošče,
- g) Herkules brusilni stroj za delovne valje.

Ostale stroje pa postopoma likvidirati.

Če želimo, da naša tradicionalna hladna valjarna ostane tudi v bodoče sodobna, uspešna enota na tem proizvodnem področju, je neizogibno potrebno omogočiti ji dopolnitev in razširitev asortimenta tako v dimenzijskem kot v kvalitetskem pogledu. Torej sposobna mora biti za proizvodnjo trakov iz vseh vrst jekla v širinah od nekaj milimetrov do 300 mm oziroma do 600 mm maksimum, v debelinah od 0,05 do 4 mm, v vseh kvalitetah dobave, vključno kaljene oz. poboljšane jeklene trakove do 300 mm širine.

Glede na ugodno priložnost in možnost bodočega sodelovanja s hladno valjarno Bela: na njeni lužilni progi visokokvalitetno lužiti sprejemne vroče valjane trakove mehkih, ogljikovih in nizkolegiranih kvalitet, na drugi pa trakove visokolegiranih kvalitet; poleg tega eventualno koristiti še prosto kapaciteto ojačevalnega stroja na Beli za ojačevanje (Skin-passing) svojih trakov večje širine. Tako bi v obstoječi hladni valjarni za realizacijo zgoraj navedenega programa bile v glavnem potrebne samo še sledeče naprave oziroma investicije:

- a) manjši mnogovaljni stroj za končno valjanje »ekstratankih« trakov v debelinah od okrog 0,05 mm do okrog 0,40 mm, in širinah do 300 mm;
- b) ustrezne cirkularne obrezovalno-razrezovalne škarje za trakove zgornjih dimenzij;
- c) močne cirkularne obrezovalno-razrezovalne škarje za »ekstra-de-

bele« trakove 2 mm do 4 mm, v širinah do 600 mm;

d) progo za kaljenje in napuščanje jeklenih trakov v širini do 300 mm maksimum;

e) progo za brušenje, poliranje in barvno napuščanje (Anlassfarben) prehodno kaljenih in napuščenih trakov.

Najbolj tehtna investicija je mali mnogovaljni stroj za končno valjanje »ekstra-tankih« trakov v širinah do 300 mm, iz že na Siemag — stroju predvaljanega in ustrezno razrezanega materiala. Neobhodna pa je, ker se namreč na Demag in Siemag — stroju pri trakovih iz mehkih vrst jekla da doseči z enojnim valjanjem minimalna debelina okrog 0,4 mm; z neekonomičnim dvojnimi valjanjem in vmesnim žarjenjem pa okrog 0,2 mm minimalno. Pri trakovih iz trših kvalitet jekla pa so minimalne dosegline debeline ustrezno še večje.

Močne škarje za razrezovanje in obrezovanje »ekstra-debelih« trakov 2 do 4 mm so razmeroma tudi večja investicija, toda potrebna, ker obstoječe Siemag škarje režejo trakove le do 2 mm debeline.

Globalno produkcijo obrata določujeta Demag in Siemag valjana stroja. Upoštevajoč ojačevanje širših trakov iz mehkega jekla na Beli, bi po oceni znašala srednja letna kapaciteta okrog 40.000 ton. Pri tem bi trakovi v širinah nad 300 do 600 mm bili pretežno iz mehkega jekla, v debelinah od 0,4 navzgor do 4 mm.

Na osnovi teh dejstev in okoliščin se nam nudi za trajno rešitev usode sedanje hladne valjarne naslednja alternativa:

Likvidirati jo kot samostojni obrat z lastnim proizvodnim programom. Priključiti veliki Demag in Siemag valjni stroj kot proizvodni privesek novi hladni valjarni Bela, ostale stroje pa odprodati ali odpisati.

Ta rešitev bi pomenila linijo najmanjšega odpora, kajti odpade skrb za finančna sredstva oziroma dodatne investicije in iskanje zainteresiranih udeležencev; odpade proizvodnja, ki kot mozaik drobnih pozicij v naročilih zahteva pogosto po toni narejenih trakov več umskega in fizičnega dela in pažnje, kot stotine ton standardnih proizvodov na debelo; odpade potreba po dodatni delovni sili.

Na drugi strani pa bi taka rešitev pomenila umik s proizvodnega področja, na katerem ima železarna Jesenice prvenstvo in tradicijo od leta 1890. Zavestno bi dopustili, da dokončno odmetra dolgoletne izkušnje in znanje, know how, ki smo ga nesebično in brezplačno dajali pred vojno celo inozemskim, po vojni pa novim domačim hladnim valjarnam, Jesenice pa bi se omejile na zoženi asortiment trakov, ki ga imajo pretežno v programu tudi druge hladne valjarne.

Druge rešitev pa je obdržati in modernizirati sedanjo hladno valjarno ter jo usposobiti za razložen proizvodni program. Popolnoma sem prepričan, da je to prava pot. Veliko problemov na tej poti: vprašanje realizacije dopolnilnih investicij, vprašanje realnih cen, formiranje ustajenega kadra, ki v predelovalnih obratih mora imeti značaj uigrane ansamble odličnih solistov itd. Toda prej ali slej bo nekdo v Jugoslaviji moral prevzeti to produkcijo, ki bo najbrž znal uspešno rešiti tudi problem rentabilnosti. Medtem pa ima naša železarna najbolj ugodne pogoje, največjo kvalifikacijo in rabi najmanj investicij za izvedbo programa.

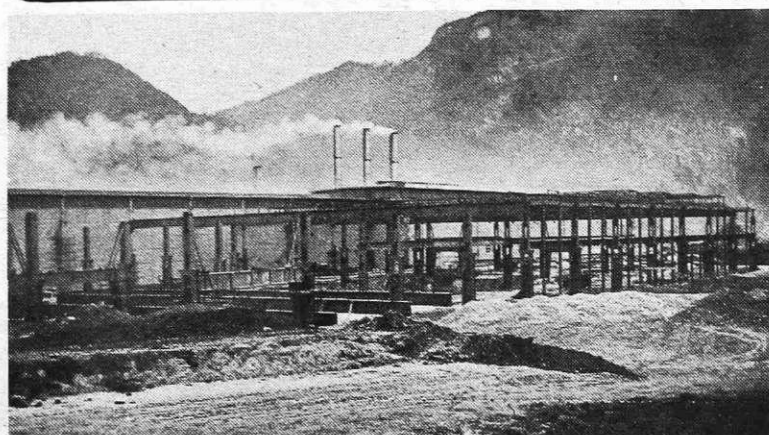
Možnost povezovanja s hladno valjarno na Beli pa daje sedanji hladni valjarni ugodno prednost glede ekonomične proizvodnje istih artiklov tudi v odnosu na tovrstne hladne valjarne v inozemstvu.

Končno, ne živi se samo od kruha, oziroma denarja! V življenju delovnih organizacij kot v življenju ljudi ne igra vloge samo osnovni materialni interes, temveč tudi čast in ponos. Jeseniški železarji so tolikokrat dokazali, da ga imajo! Miroslav Nikolić

ZAHVALA

Ob 25-letnici samoupravljanja v Železarni, ko smo v Železarni med prvimi izvolili delavski svet podjetja, so nam nekatere organizacije združenega dela in posamezniki poslali čestitke z najboljšimi željami za uspešen nadaljnji razvoj delavskega samoupravljanja in kar najboljše delovne rezultate.

Delavci temeljnih organizacij združenega dela in delovne skupnosti Skupne službe, združeni v delovni organizaciji Železarna, se vsem za čestitke in izražene želje najlepše zahvaljujejo.

Gradbišče nove hladne valjarne zadnje dni januarja

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 10.2.	KOSelj ANTON	ZIDAR JOŽE
TOREK — 11.2.	ZUPANČIČ MARTA	LEBAR ALOJZ
SREDA — 12.2.	SLIVNIK ALOJZ	BURJA ANTON, ml.
ČETRTEK — 13.2.	SOKLIČ JAKA	PRAPROTIK NIKO
PETEK — 14.2.	KAVČIČ IVAN	SVETINA BOGOMIR
SOBOTA — 15.2.	BAK DUŠAN	ULČAR MARJAN
NEDELJA — 16.2.	SITAR ANTON	ROZMAN JANEZ

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOŽD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. februarja bodo delale naslednje ambulante:

Dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta

Popoldan: I. in II. obratna ambulanta

V soboto, 15. februarja samo dopoldan I. obratna ambulanta

V zobni ambulanti:
Dopoldan: I. zobna ambulanta
Popoldan: II. zobna ambulanta
V soboto, 15. februarja samo dopoldan I. zobna ambulanta
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30.
V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

AKTUALNI TEHNOLOŠKI PROBLEMI V SM JEKLARNI

Razpisi tehničnih problemov nakazujejo sposobnim delavcem in strokovnjakom pot k razmišljanju in doseganju željenih ciljev v inventivnem delu. Iz prakse je znano, da strokovnjaki iz prizadete obrata zaradi prezaposlenosti z operativnim delom ali drugih vzrokov dostikrat ne najdejo ustreznih rešitev nekaterih tehničnih problemov. Z razpisi je dana možnost tudi drugim izven obrata ali Železarne, da pristopijo k reševanju navedenih problemov. Pravilnik o izumih tehničnih izboljšav in koristnih predlogih čl. 7 določa, da pri inventivno inovacijskem delu lahko sodelujejo tudi avtorji, ki niso zaposleni v Železarni. Avtorje izven železarne obravnavajo po pravilniku enakopravno kot ostale člane kolektiva. Edini pogoj je, da mora biti izum ali tehnična izboljšava registrirana v Železarni in da daje po uvedbi v proizvodnjo določene koristi ali prihranke.

Tehnični problemi so nakazani zelo skopo in brez principa rešitve. S tem je dana zelo široka možnost rešitev, ki jih popolnoma prepuščamo kreativnim sposobnostim posameznikov ali timu.

1. Izdelati napravo za ugotavljanje teže jekla v ponovci med vlivanjem.
2. Odpraviti časovne motnje pri dovozu grodlja od visokih peči do SM peči.
3. Izdelati napravo za kontroliranje teže tekočega grodlja v ponovci.
4. Izvesti posebno konstrukcijo žleba za pretok grodlja iz ponovce v SM peč.
5. Izdelati magnet za čiščenje izpadlega železa pred SM pečmi.
6. Izboljšati vozni del vlagalnih strojev, da bi se odpravilo premočno tresenje.
7. Izboljšati podest pred SM pečmi, tako da bi preprečili izpadanje materiala skozi reže.
8. Izboljšanje čiščenja komor SM peči med obratovanjem.
9. Izboljšati konstrukcijo reverzibilnih naprav in s tem zmanjšati komplicitanost vzdrževanja.
10. Spremeniti konstrukcijo spodnjega dela SM peči in na enostaven način združiti plinsko in zračno komoro.
11. Izvesti odstranjevanje žlindre in žlindrenikov med obratovanjem, ne da bi se peč slepo kurila.
12. Izvedba enakomernega dodajanja legur v ponovce med vlivanjem oziroma enakomernost v peči.
13. Izboljšanje prebodov SM peči z boljimi gorilci za sušenje.
14. Izboljšati sedanji način čiščenja žlindre in jekla iz ponovčnih jam.
15. Izboljšati pretakanje žlindre iz ponovce v na žerjav obešeno banjo.
16. Izdelati boljši grabilec za čiščenje ponovčnih jam.
17. Izvesti način pobiranja manjših železnih odpadkov iz livne jame.
18. Izboljšati konstrukcijo vozička na livnem podestu v livni jami.
19. Izboljšati pokrivanje nepomirjenih jekel s pokrovi.
20. Izboljšati zapiralni drog in izlizek pri ponovcah.
21. Izdelati posebno pečico za sušenje zapiranih drog.
22. Izboljšati način sušenja ponovce.
23. Uvesti ogrevanje ponovce med šaržnimi časi.
24. Izdelati prečni transport za livne ponovce v halo valjarne žice.
25. Izvesti mehanizirano in varno čiščenje žlindre iz kokil pri vlivanju nepomirjenih jekel.
26. Izboljšati način oblaganja kokilnih glav z izolacijskimi ploščami za vlivanje pomirjenih jekel.
27. Izdelati ustrezni mešalec za mešanje grodlja in izravnavo kemične sestave posameznih šarž.
28. Mehanizirati razbijanje ferolegur zaradi varnosti in težkega dela.

Vsa navodila in informacije v zvezi s tehničnimi problemi dobite na obratovodstvu SM jeklarne.

Referent za racionalizacije in novatorstvo

PERSONALNE VESTI ZA MESEC JANUAR 1975

V mesecu januarju je bilo 61 sprejetih delavcev, 46 delavcem pa je prenehalo delovno razmerje.

V mesecu januarju ni bil nihče starostno ali invalidsko upokojen.

UMRLI: Alojz ALEŠ, 1923, strojne delavnice — 27 let v ŽJ, Franc MEDJA, 1931, nabavna služba — 24 let v ŽJ in Franc MEGLIČ, 1931, transport — 27 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje!

Odsli na odsluženje vojaškega roka: Rasim Alagić, 1956, strojno vzdrževanje; Hazim Arnaut, 1956, valjarna 2400; Spaso Arsov, 1956, elektroodni obrat; Trajan Banov, 1956, plavž; Enez Hamzić, 1954, plavž; Abaz Hazić, 1956, plavž; Milisav Manevski, 1956, transport; Ilija Mrdža, 1954, valjarna žice; Anče Nikolov, 1956, transport; Mile Plavšić, 1955, profilarna; Nikola Plavšić, 1953, plavž; Nikola Plavšić, 1955, transport; Ahmet Sinanović, 1954, martinarna.

Izključeni so bili: Janez Beznik, 1954, strojno vzdrževanje; Halid Čančar, 1949, martinarna; Husein Delić, 1953, valjarna Bela; Jusuf Fazlić, 1953, vratni podboji; Mujo Grabus, 1956, valjarna žice; Adem Ibrahimović, 1946, transport; Milovan Korač, 1955, valjarna Bela; Senad Mehić, 1950, martinarna; Ibrahim Mehić, 1953, martinarna; Radko Mihajlov, 1952, šamotarna; Mihajlo Mišić, 1955, elektro jeklarna; Džemil Murtezi, 1942, šamotarna; Joco Nestov, 1956, profilarna; Mehmed Oručević, 1951, valjarna Bela; Milan Rudolf, 1955, valjarna Bela; Stojan Stoimenov, 1954, jeklovlek; Bogdan Vezmar, 1956, žičarna in Rado Vovk, 1945, martinarna.

Samoupravni organi v preteklem tednu

TOZD Talilnice

20. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

V sredo, 29. januarja, je Stanko Podobnik sklical 20. sejo odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Talilnice. Ob navzočnosti kadrovnika Poldeta Lomovška so na seji pregledali sklepe zadnje seje, soglašali s predlogom organizacije seminarja za delovodje, potrdili kadrovske poročilo za leto 1974 ter razpravljali o premetitvah in razporeditvah delavcev v posameznih obratih.

Pri pregledu sklepov je bilo ugotovljeno, da se le-ti izvršujejo, nekateri pa so zaradi dolgoročnega značaja še v reševanju.

Odbor je sklenil, da bo obravnaval letni plan koriščenja dopustov na prihodnji seji.

V nadaljevanju so potrdili predlog, da se v TOZD Talilnice organizira za neposredne vodje dela seminar s temo Uživljanje alkohola in njegov vpliv na delavca na delovnem mestu. Na tem seminarju bi bili delovodje seznanjeni s preventivnimi ukrepi na tem področju. Odbor namreč ugotavlja, da so opazni vse pogostejši primeri, ko delavci zapadejo k uživanju alkoholnih pijač. S tem pa povzročajo v obratu slabe delovne odnose, povečujejo bolovnanje in neopravičene izostanke ter so izpostavljeni večjim možnostim nezgod. Pri tem pa ne smemo omeniti posledic, ki nastopajo zaradi alkoholizma v družini. Delovodje bi bili seznanjeni, kako s takim delavcem ustrezno in uspešno preventivno ukrepati.

Odbor priporoča vsem ostalim TOZD v Železarni in kadrovski službi, da o tem razpravljajo in to pismenajo.

Na seji je kadrovik Polde Lomovšek podal obširno kadrovske poročilo za leto 1974, iz katerega je razvidno, da se je zaposlovanje in kadrovska problematika v preteklem letu odvijala v možnih okvirih za črtane kadrovske politike Železarn. Pri tem pa so nastopile tudi določene težave in problemi. Prihod in odhod delavcev iz TOZD Talilnic je nižji kot v letu 1973. Fluktuacija delavcev se še vedno počasi znižuje, kar je pozitivno. V kolikor pa bi imeli več samskih in družinskih stanovanj, bi bilo stanje na tem področju še ugodnejše.

Pri zaposlovanju novospredetih delavcev v TOZD Talilnice je potrebno upoštevati to, da je za vse potrebno preskrbeti stanovanje, ker se v teh obratih zaposlujejo v pretežni večini delavci iz drugih krajev in republik.

Odsotnost z dela se je v primerjavi z letom 1973 povečala od 15,06 odstotka na 15,78 odstotka. Predvsem gre to povečanje iz postavke bolovanj do 30 dni, bolovanja nad 30 dni in povišanje letnega dopusta od 14 na 18 dni, kar potrjuje novi zakon. Odbor meni, da bi bilo potrebno narediti za povečano bolniško odsotnost pregled vzrokov naraščanja.

vanja do 30 dni, bolovanja nad 30 dni in povišanje letnega dopusta od 14 na 18 dni, kar potrjuje novi zakon. Odbor meni, da bi bilo potrebno narediti za povečano bolniško odsotnost pregled vzrokov naraščanja.

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, 30. januarja je predsednik odbora za gospodarstvo Franc Golba sklical 19. sejo odbora za gospodarstvo TOZD Talilnic. Na seji so obravnavali proizvodne rezultate za leto 1974, pregledali doseganje planskih nalog za mesec januar, sprejeli program proizvodnje za mesec februar, razpravljali o prekoračitvi sklada AZ za leto 1974 ter obravnavali še druge pereče probleme.

Direktor TOZD Talilnice Stanko Čop je navzočim posredoval osnovne podatke iz letnega poročila o poslovanju TOZD Talilnice. V tem letu so ugotavljali napredek v količinskem pogledu kot tudi v zmanjšanju porabe surovin in materialov. Podrobno poročilo bo odboru posredovano, ko bo v celoti izdelano.

V nadaljevanju je informiral odbor o proizvodnih uspehih v mesecu januarju in pri tem poudaril, da so elektro jeklarne, livarna in šamotarna dosegla dobre uspehe, medtem ko je imel obrat plavž težave s plavžem ena ter bo zaradi tega izdelal manj grodja kot v poprečju zadnjih mesecev lani, v martinarni pa so imeli težave z vložkom in s pomanjkanjem delovne sile.

Za doseganje planskih obvez v obratu martinarna je potrebno zagotoviti možnosti ustavitve delavcev z vsemi potrebnimi ukrepi.

Odbor je sprejel program proizvodnje za mesec februar v naslednjih količinah:

TOZD Valjarne

19. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Predsednik Roman Jakopič je 30. januarja sklical 19. redno sejo odbora za gospodarstvo pri TOZD VALJ. z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje; proizvodnja v decembru, asortiment, izplen in stroški; izpolnjevanje protinflacijskega programa in operativni program za mesec februar 1975.

Direktor TOZD Valjarne Avgust Karba je članom odbora posredoval podatke o proizvodnji in izplenu za

Soglasno so potrdili letno kadrovske poročilo in sklenili, da se je tudi v letošnjem letu treba prizadevati za čim nižjo fluktuacijo delovne sile.

Na seji so sprejeli priporočila kadrovskemu sektorju, da v bodoče v TOZD Talilnice kadruje le delavce z metalurškim poklicem, ker vsi ostali prehitro zapuščajo delovna mesta.

Odbor je sprejel priporočilo vsem obratom TOZD Talilnic, da se za vse redne premetitve in razporeditve pridržujejo sklepa odbora za kadre in medsebojna razmerja TOZD Talilnic, da se odločbe datirajo z vsakim prvim v naslednjem mesecu, razen odločb za novospredete delavce in invalide z rehabilitacijo.

MD

plavž 12.100 t grodja, martinarna 24.600 t SM jekla, elektro jeklarne 13.600 t elektro jekla, livarna 137 t jeklotine in 5 t barvnih kovin, in šamotarna 1.350 t šamot izdelkov.

V martinarni predvidevajo obratovanje pete SM peči po 10. februarju, ker trenutno nimajo delovne sile za peto peč.

Odbor predlaga DS TOZD Talilnic, da sprejme podražitev v znesku 313.925,70 din, ker so v zmernih zneskih, skupno 9,6 odstotka in za DS Skupne službe v znesku 258.181,20 dinarjev.

Pri samopostrežni restavraciji so opazni previsoki presežki, zato odbor želi obrazložitev, zakaj ni bil prej planiran izdatek za opremo restavracije.

Odbor nadalje priporoča DS, da SZ dajo garancijo za najetje kredita, ki ga najema Rudis — Trbovlje v znesku 125.000 \$, in sicer 50 odstotkov tega kredita, to je za 62.500 \$. Delitev garancije v SZ pa mora biti po deležu proizvodnje jekla.

Odbor je pred sklepom seje rešil še nekaj tekočih zadev s področja gospodarstva.

MD

Valjarna 2400 je obratovala izredno dobro in je dosegla doslej največjo mesečno proizvodnjo 9.529 ton in izredno visoko odpremo 10.467 ton. Valjarna žice je delala dobro in je planirano skupno ter blagovno proizvodnjo presežala. Ustrezno temu so bili nizki tudi zastoji, in sicer 33,6 odstotka na obratovalni čas.

Valjarna profilov je dosegla rekordno skupno proizvodnjo.

Izplen se je v valjarni bluming, v primerjavi z novembrom poslabšal, dočim so v valjarni 2400 dosegli v letu 1974 najvišji izplen in so prvič prekoračili 80 odstotkov. Izplen v žični in profilni valjarni je prav višji od planiranega. Vodja priprave dela Janez Rozman je pojasnil, da je izpolnjevanje naročenega in dobavljenega asortimenta za vse obrate potekalo v redu.

Knjigovodja valjarne Martin Lah je dodal, da je prvič v letu 1974 dosegla TOZD Valjarne 5.321.486,36 dinarjev znižanja stroškov, kar je posledica dobre proizvodnje, izboljšanja izplena, razbremenitev za stroške nižjega izplena po krivdi talilnic od novembra ter nižjih stroškov materiala za popravila in vzdrževanje.

O izpolnjevanju protinflacijskega programa TOZD Valjarne v mesecu decembru je poročal direktor Karba. V decembru dosegli zastoji v valjarni bluming so že četrtič zapored rekordno nizki, in sicer 18,3 odstotka, nasproti obvezi 23 odstotkov. Pomembno je, da so bili ti zastoji dosegli brez obratovanja potisne peči.

Izplen je za 0,5 nižji od planiranega zaradi prekoračitev na glavi ingotov za 2,5 odstotka in metalurških napak za 0,3 odstotka, za kar sta odgovorni obe jeklarne. Valjarske napake so za 0,4 odstotka nižje kot so bile planirane. Poraba mazuta je na globinskih pečeh dosegla 23,4 kg/t, obveza pa je znašala 24 kg/t.

V valjarni žice so vzdrževalni zastoji nižji kot obveza, medtem ko so proizvodni nekoliko višji — valjarski in prestavljanje 15,6 odstotka, obveza 15,0 odstotka. Skupni zastoji pa so v odnosu na obvezo 34,5 odstotka, dosegli so 33,1 odstotka. Žica, preklasificirana in na petem navijalcu, je v odnosu na obvezo presežena za 64 ton.

Valjarna 2400 je v decembru obratovala v nedeljo, 1. decembra, na vse tri izmene in še dve prosti soboti na dopoldanski izmeni na progi. Zastoji so bili dosegli z 21,7 odstotka, medtem ko je znašala obveza 20 odstotkov. Pri izplenu je dosegel dober rezultat, in sicer je v odnosu na obvezo 79,50 odstotka, dosegli so 80,11 odstotki. Obveza pri pločevini na zalogo je izredno prekoračena, in sicer od 300 na 689 ton, vendar je vzrok v tem, da so dali v tem mesecu 200 ton pločevine Nioval na zalogo, ker mehanski rezultati niso ustrezali. Poleg tega so dosegli rekordno proizvodnjo in je razumljiva količina pločevine na zalogo zato nekoliko višja. Vodja PD Janez Rozman je podal predlog operativnega programa za mesec februar 1975. Skupne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 67.080 ton, programirane pa 65.850 ton. Blagovne proizvodnje je po družbenem planu predvidene 19.020 ton, programirane pa 17.740 ton.

Knjigovodja Martin Lah je odbor posredoval predlog finančno računskega sektorja za obračun amortizacije že odpisanih osnovnih sredstev za TOZD Valjarne.

Ob sklepu seje je odbor za gospodarstvo sprejel naslednje sklepe oziroma ugotovitve:

— Poslovanje TOZD Valjarne je bilo v mesecu decembru 1974 izredno dobro in zaslužio pohvalo vsi obrati, ker so z doseganjem rekordne proizvodnje in odpreme pripomogli k

dobremu rezultatu vse Železarn, ki je prvič doslej odpremila skoraj 37.000 ton materiala kupcem.

— Pri izpolnjevanju protinflacijskega programa v TOZD Valjarne, so dosegli zelo ugodni rezultati in so obrati v glavnem vse obveze izpolnili, za kar gre pohvala celotnemu kolektivu valjarn, ki se za doseganje postavljenih obvez dovolj trudi.

— Predlog operativnega programa za mesec februar 1975 se v celoti sprejme.

— Podpirajo predlog obratovanja Boža Bartlja in naročajo prodajnemu oddelku, da mora specifikacije naročil dostavljati v obrat valjarn 2400 do 16. vsak mesec, ker bo le na podlagi tega možno narediti operativni program proizvodnje za naslednji mesec.

— V zvezi z obračunom predloga finančno računskega sektorja za obračun amortizacije že odpisanih osnovnih sredstev amortizacijskih skupin so sklenili, da razliko, ki bo nastala v letu 1975 med se možnimi odpisi oziroma popravkom vrednosti osnovnih sredstev in obračunano amortizacijo, prenesejo oziroma povečajo poslovni sklad.

HZ

Bivalnica za monterje naprav v novi hladni valjarni

17. SEJA ODBORA ZA KADRE IN MEDSEBOJNA RAZMERJA

Predsednik Jože Zupan je 29. januarja sklical 17. sejo odbora za kadre in medsebojna razmerja pri DS TOZD Valjarne z namenom, da poostrijo nekatere kadrovske spremembe.

Personalne delavke obratov TOZD Valjarne so predložile pismeni predlog kadrovskih sprememb, in sicer: da se v valjarni bluming-štekel potrdi deset novospredetih delavcev na delovna mesta in 15 premetitev na druga delovna mesta; v valjarni 2400 potrditev dveh premetitev na druga delovna mesta in v vodstvu TOZD Valjarne — priprava dela, potrdi dve premetitvi oziroma nadomestovanji.

Odbor sklene, da je treba za vse predlagane razporeditve in premetitve izstaviti ustrezne odločbe.

Odbor je bil obveščen, da je ZIC — oddelek za izobraževanje odraslih opravil v letu 1974 v vseh obratih TOZD Valjarne 381 izpitov na delovnem mestu. V mesecu decembru je bilo v valjarni bluming-adjustaža 19 izpitov, v valjarni en izpit, v valjarni 2400 dva izpita in v valjarni profilov dva izpita na delovnem mestu. Skupaj je bilo 24 izpitov na delovnem mestu.

Odbor je sprejel na znanje, da je bilo v decembru sprejetih v TOZD valjarne 13 delavcev, obračunanih pa je bilo pet delavcev.

Odbor je na podlagi poročila kadrovika o manjku delavcev v obratih TOZD Valjarne do števila, ki je postavljeno v planu za leto 1975, sklenil, da ima prioriteto pri dodeljevanju novih delavcev valjarna 2400 za štiri delavce, vse ostale novospredete delavce pa se dodeli v adjustažo bluming na Beli.

HZ

Poslovalnica Ljubljanske banke v naši železarni

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

VANADIJ — VAŽNA JEKLARSKA KOVINA

Do leta 1956 so bila glavna nahajališča vanadijeve rude v Peruju. Posebno znan rudnik vanadijeve rude je Patronite. Tu so kopali sulfidno rudo. Okrog leta 1960 pa so nahajališča v Peruju precej izčrpali, obenem pa so odkrili nova v ZDA. Tu so pridobivali vanadij predvsem kot stranski proizvod pri proizvodnji urana. Največja nahajališča so bila v zveznih državah Utah in Colorado. Manjše količine vanadija pa so pridobili kot stranski produkt pri proizvodnji fosforja.

Leta 1969 so največ vanadija proizvedli v Južnoafriški uniji. Večino so ga pridobili kot stranski produkt pri proizvodnji surovega jekla v železarnah železarske družbe Highweld Steel. Ta družba računa, da bo do leta 1980 v svojih železarnah lahko proizvedla 9000 ton vanadija. V Južnoafriški uniji pa proizvajata vanadij tudi družbi Otavi in Union Carbide.

Seveda pa ZDA in Južnoafriška unija nista edina proizvajalca vanadija v svetu. Druge pomembne proizvajalke vanadija so še Finska, Norveška in Čile. Tudi jugozahodna afriška republika iz leta v leto nenehno povečuje proizvodnjo vanadija. V tej državi pridobivajo vanadij predvsem kot stranski produkt pri proizvodnji cinka in svinca. Nekaj vanadija pa pridobijo

tudi pri črpanju nafte in zemeljskega plina blizu mesta Carribean v tej državi.

Tudi v Sovjetski zvezi je pridobivanje vanadija povezano s proizvodnjo surovega jekla. Do leta 1972 je bila Sovjetska zveža pomemben izvoznik vanadija na zahodna tržišča, v zadnjih letih pa domača železarska industrija potrebuje vedno več te kovine in jo lahko le malo izvozi.

Spodnja tabela prikazuje proizvodnjo vanadija v svetu v letih 1972 in 1974 ter predvidevanja za leto 1980. Pri Sovjetski zvezi je upoštevana samo tista količina vanadija, ki jo je ta država izvozila na zahodna tržišča. (Preračunano v V₂O₅ — vanadijev oksid)

Država	1972 (ton)	1974 (ton)	1980 (ton)
Južnoafriška unija	11430	11430	29970
ZDA	8550	6750	6750
Finska	2115	2250	5175
Norveška	495	675	1800
Sovjetska zveza	2295	675	—
Čile	675	990	990
Jugozahodna afriška rep.	1575	1710	3690
Avstralija	—	—	2250
Skupaj	27155	27180	50625

Poraba vanadija iz leta v leto narašča. Strokovnjaki računajo, da bo proizvodnja vanadija v letu 1980 narasla kar za 14-krat v primerjavi z letom 1950. V tem času je tudi pomembnost vanadija zelo narasla. V letu 1959 so v ZDA porabili 3600 ton vanadija, leta 1974 pa kar 11.250 ton. Podobno je tudi v drugih državah. To nam prikazuje tudi spodnja tabela, v katero pa niso vključene socialistične države. Tabela nam kaže porabo vanadija v nekaterih državah v letih 1970, 1972 in 1973. (Preračunano v V₂O₅ — vanadijev oksid)

Država	1970 (ton)	1972 (ton)	1973 (ton)
ZDA in Kanada	10305	10215	11610
Velika Britanija	1350	900	1305
Zvezna rep. Nemčija	4365	4680	4950
Ostale zah. evrop. dr.	4590	4815	4860
Japonska	3060	2475	3150
Ostale države	585	585	675
Skupaj	24435	23650	26550

Povečana proizvodnja surovega jekla je glavnega vzroka za povečanje proizvodnje vanadija. Vanadij uporabljajo kot legirni element pri proizvodnji različnih vrst jekel. Zato povpraševanje po tej kovini iz leta v leto narašča. N. K.

MLADINCI V ELEKTRODNEM OBRATU MED NAJBOLJ PRIZADEVNIMI

V sredo, 2. januarja, so se sestali člani osnovne organizacije ZSMS v elektrodnom obratu. Naj že takoj uvidoma pripomnimo, da so člani osnovne organizacije že dalj časa med najbolj marljivimi v Železarni. Na sestanku so zbrani mladinci največ govorili o prihodnjih nalogah, izvolili pa so tudi novo vodstvo.

Rudi Makra je najprej govoril o nalogah mladih delavcev na obeh kongresih, s poudarkom na delovanju osnovnih organizacij mladih delavcev. Seznanil jih je tudi s številnimi možnostmi, kje se lahko mladinci obrata udeležujejo, tako na političnem, kulturnem kot športnem področju. Skupaj so zatem ugotovili, da je še veliko neizkoriščenih možnosti za delovanje osnovne organizacije. Te vrzeli bo mogoče odpraviti le z organiziranim in konstituiranim delom, seveda tudi s sodelovanjem obratovodstva in družbenopolitičnih organizacij obrata.

NA JESENICAH SE BO FORMIRALA MLADINSKA DELOVNA BRIGADA

Mladinske delovne akcije so se v preteklem letu ponovno zelo razmahale, tako v Sloveniji kot tudi v vsej Jugoslaviji. Spomnimo se le na dve večji delovni akciji, to je Kozjansko 74 in Sava 74. V teh akcijah je sodelovalo na tisoče mladih ljudi, različnih narodov, narodnosti in poklicev. Vsi ti so v akcijah imeli skupni cilj: s prostovoljnim delom prispevali svoj delež skupnosti pri nadaljnji izgradnji naše domovine, krepiti in razvijati bratstvo in enotnost, utrjevati tovarštvo, katero se je kalilo v dneh narodnoosvobodilne borbe.

V Sloveniji tudi za letošnje leto načrtujejo več delovnih akcij mladih. Pri republiški konferenci ZSMS so ustanovili center za mladinske delovne akcije, ki bo koordinator dela slovenskih delovnih akcij, skrbel pa bo tudi za udeležbo mladih iz naše republike v zveznih akcijah. V programu centra je zapisano, da mora vsaka občinska konferenca ZSMS sodelovati v akcijah vsaj z eno brigado, ki šteje približno sedemdeset ljudi. Vodstvo centra je že izdalo navodila o pripravi mladinskih delovnih brigad in o vseh podrobnostih okrog formiranja, o aktivnosti brigadirjev pred odhodom na akcijo itd.

Pri občinski konferenci ZSMS Jesenice so že stekle priprave za oblikovanje mladinske delovne brigade. Minuli teden se je prvič sestala novoustanovljena komisija za mladinske delovne akcije, ki jo bo vodil Zvone Ober.

Jeseniška delovna brigada mora biti ustanovljena do 1. aprila 1975, ko praznujemo dan brigadirjev. Novo komisijo torej čaka do tega datuma veliko dela. Na podlagi

Člani osnovne organizacije so na sestanku tudi opozorili, da gre v elektrodnom obratu veliko papirja v nič. Predlagali so, da bi se ob obratu postavila železna uta, kjer bi mladinci papir shranjevali in ga potem prodali. Zbrani denar od papirja bi porabili za dejavnost osnovne organizacije, nekaj pa ga bodo mladinci namenili za izgradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani.

Na sestanku so izbrali štiri mlade delavce za mladinsko delavsko brigado. V kolikor nebi dobili izredno plačanega dopusta, so ti mladinci pripravljani iti v brigado tudi z izredno neplačanim dopustom.

Novoizvoljeno vodstvo osnovne organizacije ZSMS elektrodni obrat je naslednje: Rajko Hlebanja (predsednik), Stanko Sedlar (sekretar), Joži Arh, Marijana Talijan, Izidor Bogdenović in Mira Robič (člani).

JR

KRATKE VESTI

Pred dnevi so se v obratu RTA sestali mladi delavci. Pogovorili so se o svojih problemih, nadaljnjih nalogah, izvolili pa so tudi novo vodstvo osnovne organizacije ZSMS. Sestanka se je udeležil tudi sekretar TK ZSMS Rudi Makra, ki je zbrane seznanil z nadaljnjimi smernicami Zveze socialistične mladine po obeh kongresih. Za novega predsednika OO ZSMS RTA so izvolili Ivana Fekonja, za sekretarja Francija Svetina, ostali člani pa so: Dragica Klobučar, Borut Varl in Zala Medved.

Občinska konferenca mladih v izobraževanju je med dijaki osnovnih in srednjih šol razpisala tekmovanja pod naslovom: izbiramo najboljši razred v občini. Namen tekmovanja je predvsem ta, da se izboljšajo učni uspehi na šolah, da zaživi izvenšolska dejavnost itd.

Osnovna organizacija ZSMS železniška postaja Jesenice je organizirala zanimivo predavanje o 5. JAHU odpravi na Kangbačen. Predavanje je vodil član odprave Marjan Manfreda.

Pri OK ZSMS Jesenice je že dalj časa neaktivna komisija za splošni ljudski odpor. Ker številne aktualne naloge s tega področja narekujejo nujnost obstoja in dela te komisije, se pri občinski konferenci prizadevajo, da v najkrajšem času ponovno formirajo to komisijo.

Občinska konferenca mladih delavcev organizira v soboto, 8. februarja, tekmovanje v kegljanju na asfaltu. OO ZSMS iz delovnih kolektivov lahko pošljejo na tekmovanje moške (4 članske) in ženske (3 članske) ekipe. Začetek tekmovanja bo ob 9. uri na kegljišču Podmežakljo.

JR

Po dograditvi druge 102 stanovanjske stolpnice, ki stoji ob novem parku na Plavžu, so delavci SGP pričeli graditi dve 50 stanovanjski stolpnici ob železniški progi in 86 stanovanjsko stolpnico za Čufarjem. Predvidevajo, da bodo vse tri gotove približno v enem letu. Na sliki gradbišče dveh 50 stanovanjskih stolpnici v bližini koroške železniške proge. — B.

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

NARAVNA PREHRANA — REDKOST

Človekov jedilnik je zelo reven in enoličen. Prehrana je nujen regulator za normalno rast in razvoj, za zdravje, odpornost proti boleznim in ne nazadnje za delovno sposobnost prebivalstva. Torej tudi prvi pogoj za uresničevanje največjih individualnih in družbenih vrednot v človeški skupnosti.

Zato je povsem razumljivo, da si vse človeške skupnosti organizirano prizadevajo za tak cilj in da pri takih prizadevanjih bolj ali manj uspešno črpajo izsledke znanosti in tehnike, kajti naravne hrane primanjkuje bolj in bolj. Prvobitna težnja, da bi se povečala proizvodnja živil v skladu s čedalje večjimi potrebami človeštva ter da bi se pri tem izboljšala njihova kakovost, je rodila velikanski napredek. Hkrati pa je to povzročilo oddaljevanje od tistih nujno potrebnih značilnosti, s katerimi se je odlikovala naravna hrana, edina, ki jo je človek lahko uporabljal med svojo biološko evolucijo — ta je trajala približno petnajst milijonov let. Šele v današnjem času na podlagi temeljitih raziskav ugotavljamo v naši prehrani večje in manjše biološke pomanjkljivosti. To pa pomeni, da so živila bolj ali manj biološko neustrezna. V današnjem času je naravna prehrana redkost. Takšna hrana — so ribe, divjačina, med, večinoma mleko in mlečni proizvodi ter različni gozdni sadeži. Na kratko povedano, današnja prehrana, katere viri so po različnosti vrst izredno bogati, kulture, rastlinske in živalske, ki jih je ustvaril človek, ne vsebuje dovolj tistega, kar človeški organizem nujno potrebuje, da bi lahko zadovoljeval svoje fiziološke potrebe (vitamini, mikroelementi, encimi). Koliko se je sodobni človek s tako vrsto hrane oddaljil od narave, zgovorno kaže način prehrane opice vrste MAKAKUS, ki se redno hrani s 1:9 vrstami rastlinja v naravi in več vrstami različnih žuželk. V taki primerjavi je človekov jedilnik hudo reven in enoličen.

MORJE — VIR ZDRAVE PREHRANE

Po navadi preudarjamo, če kruh ne bo več tisto, kar je bil včasih, ko je na primer jetnik živel dvajset let »ob kruhu in vodi« in če meso ne bo več dajalo vseh molekul, ki jih potrebuje človeški organizem — nam še vedno ostane neizčrpno morje z ribami in drugimi viri hrane. To je čista utvara, odgovarjajo izvedenci. Morje je samo večje kot ribnik, ni pa nič bolj neizčrpno, povrh se zmanjšuje njegova »proizvodnja«, ki že dolgo ni več varna pred naraščajočo onesnaženostjo.

Vse živo v vodi sestavlja prehransko verigo, katere vsak člen je tesno povezan s sosednjima dvema. Ribe, mehkužci in lupinarji vsebujejo povprečno toliko proteinov kot kopenski sesalci (18 %). Ribe vsebujejo veliko žvepla in kalija, prav kot v mesu kopenskih živali je v njih precej fosforja pa malo kalcija. Tega imajo precej mehkužci in lupinarji. Ker pri ribah in lupinarjih uporabljamo za hrano samo meso oziroma sočne dele, jih ne moremo šteti med pomembne vire mikroelementov. Železa, cinka in bakra je v njih približno toliko kot v govejem in drugem mesu, samo joda je znatno več. Prav zato ni golšavosti v krajih, kjer prebivalstvo uživa veliko rib.

Drugače je pri živalih, ki jih pojemo tako rekoč v celoti, npr. pri mehkužcih s školjko in pri nekaterih lupinarjih. S tem dobi človeški organizem precej mikroelementov (železo, cink), ki se kopičijo v užitnih klavavicah in ostrigah. Mikroelemente je mogoče pridobivati v zdravstvene namene. Ker železo in baker sodelujeta pri spajanju hemoglobina, priporočajo malokrvnim dieto z mehkužci. Torej prednost hrane iz morja je več kot očitna.

REZERVNA HRANA, KI JO PREBIVALSTVO IMA IN NAJ BI JO IMELO ...

Svet, v katerem živimo, je čedalje bolj podoben dirki. Zato si moramo življenje čim bolj organizirati. Tudi doma v gospodinjstvu. V času vojne pride do zastojev, redna preskrba je lahko za dalj časa prekinjena. Če naše babice so to dobro vedele, zato so imele zalogo živil vsaj za en mesec. Pa ne samo primer vojne, temveč in predvsem zaradi praktičnosti. Pa mi?

Trgovina je zdaj skoraj za vsakim vogalom, zato najrajši kupujemo sproti. Na to danes marsikdo ne računa. Čeprav vemo, da je zelo pametno imeti v domači lekarni nekaj najnujnejših zdravil za vsak primer in imamo zmerom shranjen kak dinar, za vsak primer.

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

37

Ta vrinek sem vnesel v te zapise namenoma, ker jih pišem v času, ko avstrijska socialna demokracija, oziroma njeni nasledniki socialisti v odnosu do koroških Slovencev pozabljajo, kaj so govorili njihovi predhodniki v zadnjih dveh desetletjih pred prvo svetovno vojno, ko so k nacionalnemu vprašanju pristopali s proletarskimi socialističnimi stališči, s takimi, h katerim se zatekamo mi še danes in ki so daleč od kakršnekoli vrste nacionalističnega ali meščanskega šovinizma, ki mu avstrijski socialisti pri reševanju slovenskega vprašanja na Koroškem nasledajo in se ga celo oklepajo. Spomniti bi jih bilo treba na brnski kongres avstrijske socialne demokracije leta 1899, pa tudi na stališče dr. Adlerja iz leta 1909, izrečenega tik preden je manifestacijski shod jugoslovanske socialno demokratske stranke dal besedo srbskemu gostu Dimitriju Tucoviću, ki sem ga omenil zaradi Triše Kaclerovića, o katerem je govoril tako kakor v začetku istega leta tudi Etbin Kristan in ki je 29. novembra 1923 prisostvoval sestanku jeseniških revolucionarjev in kot znana osebnost iz zgodovine delavskega gibanja vzbujal pri njih največjo pozornost in spoštovanje. Tudi avstrijski socialni demokrat dr. Renner je na tistem zborovanju leta 1909 dejal, da sta »sodrug Triša Kaclerović in dr. Adler v kritičnem trenutku protestirala proti prelivanju krvi«. Navedel bi — če-

prav nekoliko zahajam vstran — tudi takratne Rennerjeve besede, da bi nanje spomnil avstrijske socialiste iz leta 1974: »Če vzame eden jugoslovanskih sodrugov potno palico v roke in zapesti deželo avstrijskega cesarja, opazi, da govorijo ljudje v deželah ogrskega kralja isti jezik; in v anektiranih deželah, kjer vladar še nima imena, se govori isti jezik kot v deželi Karadjevićeve in sultana. Ali se vam ne dozdeva, da je preveč kron, preveč vladarjev za isti jezik za majhen narod? V teh deželah časte katoliškega boga, molijo pravoslavnega boga in alaha — ali se vam ne zdi preveč bogov za delavski narod? Šopiri se črna (avstroogrska) birokracija — veliko preveč uniform za te uboge ljudi! Socialni demokratje, ki se ne ozirajo na te mnogoštevilne gospode, vidimo v Jugoslovanih en narod. Da se združi jugoslovanstvo v en narod, da postane kot člen v socialistični verigi, v tem smislu pozdravljam jugoslovanski proletarijat.«

Zal so vse te besede ostale samo besede in avstrijska socialna demokracija glede osvoboditve proletariata in s tem tudi osvoboditve številnih narodov v nekdanji podonavski monarhiji ni storila nobenega dejanja prav zato, ker ni bila dosledna v boju delavskega razreda za osvoboditev.

A da se vrnem k Triši Kacleroviću. Z njim so se delegati slovenskih socialnih demokratov srečali osebno leta 1910 (7.—9. januarja) na Balkanski socialistični konferenci v Beogradu. Užival je ugled in ta ugled je užival še vedno tudi kot komunist.

»Na nas, zbrane pri Brunnerju je napravil najmočnejši vtis,« je o njem pripovedoval Janez Mlakar. Čutili so se počašćeni, ko je Triša Kaclerović dejal, da je bila že davna njegova želja, da bi imel priložnost obiskati kovinarske Jesenice in se srečati z jeseniškimi kovinarji.

Triša Kaclerović, po poklicu beograjski odvetnik, je bil tajnik centralnega odbora Neodvisne delavske stranke. Tudi ta funkcija je vzbujala pri jeseniških članih Neodvisne in komunistih spoštovanje. Na sestanku je analiziral tedanji politični položaj v državi in o dejavnosti NDPJ od ustanovitve sem. Kakor se je spominjal tega srečanja Jože Knific, je Triša Kaclerović govoril tudi o mednarodnem položaju po oktobrski revoluciji, ki je pomenila začetek novega obdobja tudi v svetovnem merilu. Osnovno vsebino neposredno po oktobrski revolu-

ciji, in koncu prve svetovne vojne sta označevala dva momenta in sicer obstoj, medsebojni učinki in boj dveh nasprotnih sistemov — kapitalizma in socializma ter nenavadna zaostritev vseh kapitalističnih protislovij, ki so se vedno bolj zaostrovala. To začetno obdobje je bilo obdobje obračuna sovjetske oblasti v Rusiji s tujo intervencijo in kontrarevolucijo, v kapitalističnih državah pa obračun vladajoče buržoazije z revolucionarnimi pojavi v premagani Nemčiji in Avstro-Ogrski, pri čemer je zlasti v Nemčiji pomagala gasiti požar revolucije tudi nemška socialna demokracija, po njenem zgledu pa so se ravnale tudi druge socialno demokratske stranke, med njimi tudi slovenska pod vodstvom oportunističnega ministra Antona Kristana. V tem so si bile vse kapitalistične države — premaganke in zmagovalke edine. Držav zmagovalk, ki so se odevale v zastavo Meščanske demokracije in v besede Wilsonove samoodločbe narodov, katere laž smo občutili prav Slovenci, ko je antanta s Primorsko, Trstom in Istro plačala udeležbo Italije v vojni na strani antante, ni motilo, da na Madžarskem po zadušitvi Sovjetske republike Madžarske ni prišlo do meščanske demokratske države, pač pa do prve buržoazno avtoritativne države v Evropi z vsemi značilnostmi porajajočega se fašizma še pred Mussolinijem in zmago fašizma v Italiji. Tudi pri pojavih krvavega fašizma v Bolgariji se antanta »demokracija« ni zgrala. Njen namen je bil vse od leta 1919 dalje zgraditi in utrditi versajskovašingtonski sistem povojnih mednarodnih odnosov, po drugi strani pa osamiti mlado Sovjetsko Rusijo ter jo potem z oboroženo intervencijo podjarmiti in razbiti, kar pa se ji ni posrečilo in je morala z oboroženo intervencijo prenehati. Mimo tega je antanta v obdobju 1919—1923, opirajoč se na versajsko pogodbo, poizkušala utrditi svojo zmago nad avstrijsko-nemškim blokom s teritorialno, vojaško in gospodarsko oslavitvijo Nemčije in njenih zaveznikov. Vendar so notranja nasprotja med državami — zmagovalkami ovirala uresničenje tega namena. Angleška vlada se je bala, da se ne bi njen francoski zaveznik preveč okrepil.

25 LET DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA V ŽELEZARNI

FEBRUAR 1950

SLAVNOSTNA SEJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

gral, danes lahko samo občudujemo. Ze pred izidom temeljnega zakona o gospodarstvu z gospodarskimi podjetji se je naš prvi delavski svet pripravil na odgovorno naloge, da je bil z zakonjenjem samoupravljanja takoj sposoben sprejeti, da tiste čase težko in odgovorno nalogo. Zakon o samoupravljanju, ki je bil sprejet dne 27. junija 1950, je dal našemu gospodarstvu razvoju povsem nove možnosti in poleta. Pričela se je nova etapa razvoja socialističnih sil in družbeno ekonomskih odnosov. Ob dokaj slabo razviti proizvodni silah in težkih gospodarskih situacijah, si je samoupravljanje utiralo pionirsko pot ob kratkem programu industrializacije. Naše gospodarstvo je bilo taktično močno stisnjeno med zaostalost in administrativne sponke. Delavske množice pa so se oprijele ideje o samoupravljanju in preko svojih izvoljenih samoupravnih organov vodile bitko za bitko, dosegale vse večje uspehe in dokazale, da so sposobne biti sam svoj gospodar. To je izredno velik uspeh, na katerega se danes oslanjamo in smo nanj upravičeno ponosni. In prav v tej borbi je prednjačil naš kolektiv, naš jeseniški železar, ki je v samoupravljanju videl pot napredka, pot, ki ga je vodila č vse večjim uspehom in ki mu je bila garant, da si bo tako ustvaril čepi jutrišnji dan.

Prvi delavski svet, izvoljen na današnji dan pred petindvajsetimi leti, je imel le grobo določene naloge, katerih konture so bile še nejasne, detajli pa nevidni. V nalogah prvega DS, kot organa upravljanja, so delavci videli možnost, da si izboljšajo življenjski standard na eni strani, na drugi pa tudi organ, ki naj bi bil v pomoč takratni upravi. Takratni DS naj bi vplival tudi na notranjo organizacijo dela in izboljšanje delovne discipline. Sovražna propaganda je o izkoristila in širila vesti, da bo ta novi samoupravni organ priganjaški aparat. Razvoj dogodkov je hitro napravil konec tej bojazni. Sindikalna organizacija Železarne, ki je bila pobudnik izvolitve prvega delavskega sveta, je pomagala, da so bile postavljene konkretne naloge skladno s potrebami tedanjega časa. DS naj bi kot najvišji in centralni samoupravni organ, skrbel za reševanje gospodarsko-mobilizacijskih nalog, za osnovni proizvodni plan, za dvig življenjske ravni delavcev, za dvig produktivnosti, za vzgojo kadrov ter izboljšanje delovnih pogojev. Poleg tega naj bi se takratni DS boril proti razpisništvu, škodljivim socializmičnim pojavom ter s svojim revolucionarnim karakterjem organiziral borbo proti vsem subjektivnim težavam, ki so jih takrat povzročali nasprotniki naprednih sil in malodušneži. Skrbel in varoval naj bi ljudsko premoženje.

Mnoge od teh nalog so bistvene, dolgotrajne in aktualne še danes. Za takratni čas so bile to izredno težke in odgovorne naloge. Železarne je bila v tistih časih odgovorna, da dajeklo za razvoj vse jugoslovanske industrije. Bil je to čas najhujše gonje proti naši državi, ki si je hotela graditi socializem po svoji poti in katere novo samoupravljanje je bilo pri mnogih sosedih nezazneno in kritizirano. Bilo je to obdobje mnogih neresenih problemov in negotove preskrbe s surovinami. Kljub temu so se pionirji samoupravljanja, takratni člani prvega DS, smelo in odgovorno borili ter z uspehom orali ledino, ki naj bi postala plodna njiva. Četrto stoletje je poteklo od takrat in od takratne setve žanjemo danes že bogato žetev.

Dne 27. junija 1950 je bil na skupščini FLRJ sprejet zakon o samoupravljanju v podjetjih. Na tej osnovi je takratni prvi predsednik DS sklical dne 14. avgusta 1950 sejo, na kateri je bil izvoljen desetčlanski upravni odbor. Ta se je že naslednjega dne sestel in sklenil, da bo svestan prevzem tovarne dne 20. avgusta 1950. Ta dan bo ostal zapisan z zlatimi črkami v zgodovino Železarne in njenega razvoja. Ta dan so samoupravni organi sprejeli ključno podjetja. S tem dejanjem je bilo uresničeno geslo — Tovarne delavcem! Postali smo polnoodgovorni

samoupravljalci. Vzdana bronasta plošča na upravni stavbi nas spominja na ta veliki praznik in bo spominjala tudi znančce. Od takrat pa do danes se je v Železarni mnogo spremenilo, moderniziralo, povečalo. Seveda smo hoteli še več. Z Železarno se je spreminjala tudi podoba Jesenic in okolice. Seveda smo tudi tu želeli še več, toda z doseženimi uspehi se lahko pohvalimo in smo lahko nanje ponosni.

Takratni delavski svet in upravni odbor sta bila ves čas centralna organa samoupravljanja, tako po funkciji kot vsebini. Pridobivala sta si bogate izkušnje in bolj ko se je samoupravljanje krepilo, večje so bile njihove pristojnosti. Zato smo iskali popolnejše oblike, da bi postalo samoupravljanje čim bolj last vseh neposrednih proizvajalcev. Pri tem so nastajale prehodne oblike organizacije samoupravljanja, ob katerih smo si vsi pridobivali bogate izkušnje.

Centralizirano samoupravljanje pa je bilo sprejemljivo le v začetku. Kmalu, ko je samoupravljanje v Železarni bolj zaživelo, se je pokazala potreba, da je treba organizacijo razširiti. Samoupravljanje bi moralo postati last vseh neposrednih proizvajalcev. Centralno samoupravljanje v tako velikem kolektivu kot je naš, ni moglo zadostiti vsem zahtevam. Zato smo že v letu 1973 poskusili z decentralizacijo samoupravljanja in ustanovili obratne delavske svete. Toda kljub veliki težnji po decentralizaciji samoupravljanja, obratni DS niso takrat uspeli. Zaradi mnogih neresenih vprašanj so ostali osamljeni in niso dali zaželenih rezultatov. Težnja po razširitvi samoupravljanja pa je ostala živa vse do današnjih dni, ko smo z novo ustavo dosegli to, kar smo že ves čas hoteli.

Čeprav poskus decentralizacije samoupravljanja preko obratnih DS ni uspel, je sprito žive težnje po razširitvi in izboljšanju samoupravljanja napravljene v naslednjih letih še več poskusov reorganizacije. Tako so bili organizirani grupni DS in kasneje zopet ekonomske enote in v njih delovne ter obračunske enote. Po delovnih enotah so bili zopet organizirani DS in zbori proizvajalcev. Vsi ti poskusi decentralizacije samoupravljanja so bili narejeni v težnji, da se približa samoupravljanje čim bolj neposrednemu proizvajalcu. Toda uspehi so izostali. Prvič niso bile dane, tako kot danes, za to zakonske osnove, drugič samoupravljanje še ni doseglo takšne stopnje razvoja, da bi lahko uveljavilo v celoti to kar je želelo. Bilo je še mnogo neznanih in neresenih vprašanj, ki so preprečili, da bi v tem pogledu v naši železarni prehiteli čas.

Potrebe po poglobljenem in izpolnjenem samoupravljanju, ki smo jih čutili in poskušali pri nas že predčasno zadovoljiti, so se vse bolj kazale v vsem našem življenju širom naše domovine. Razne konfliktna situacije, ki so bile tu in tam vse pogostejše, so kazale na to, da je samoupravljanje doseglo že tolikšen razvoj, da mu po takratnih merilih urejeno administrativno gospodarstvo ne daje več dovolj prostora. Samoupravljanje je bilo premalo približno neposrednemu proizvajalcu, katerega samosvestnost, sposobnost in zavest je zahtevala več samostojnosti in direktnega samoupravnega odločanja.

Samoupravljanje v naši železarni ni čakalo v brezdneju novih oblik in možnosti. Oblika samoupravljanja smo izpopolnili tako, da smo postavili kolektivne in individualne izvršilne organe, razmejili njih pristojnosti in dosegli, da je vsak reševal določeno področje. Tako je postala organizacija samoupravljanja zelo učinkovita, ker za rešitev nekega problema ni bilo potrebno, da se skliče veliko število članov. Ker so tako po pristojnostih razmejeni samoupravni organi odločali le v ožjem področju, so se lahko zelo izpopolnili in postali tudi strokovno kos zaupanim nalogam. S tem je bila dosežena tudi velika učinkovitost samoupravnih organov, katero smo v preteklem času zaradi tega, ker je vsak organ reševal vse, močno pogojevali. Natančno razmejitve pristojnosti je odpravila pogosta dupliranja pri reševanju nalog in poleg večje učinkovitosti ter jasnosti pri odločanju, prispevala tudi k velikim

prihrankom na času in napravila konec mučnim, neučinkovitim in dolgotrajnim sešanjem.

Da pa bi bilo samoupravljanje kar najbolj množično in približno neposrednemu proizvajalcu, smo v Železarni organizirali delovne skupine, ki naj bi bile nova oblika sestajanja zbora proizvajalcev. S to novo obliko sestajanja proizvajalcev naj bi bile odpravljene ovire, ki so preprečevale sestajanje in učinkovitost prejšnjih zborov proizvajalcev, samoupravljanje pa naj bi bilo približno slehernemu članu našega kolektiva. Mislim, da so bila pričakovanja na uspeh upravičena. V delovnih skupinah se ob katerem koli času lahko sestanejo skoraj vsi neposredni proizvajalci, zavzamejo do določene vprašanja svoje stališče. Da so delovne skupine lahko pričele res učinkovito delovati, je bilo treba močno izpopolniti tudi način informiranja, kajti le dobro informirani neposredni proizvajalci so lahko tudi odgovorno zavzemali stališča do rešitev posameznih vprašanj.

Delovne skupine kot nova oblika organizacije samoupravljanja so že pred sprejemom nove ustave omogočile pri nas, da je bilo samoupravljanje kar najbolj približno neposrednemu proizvajalcu. Čeprav se je s tem število organov samoupravljanja močno razširilo in je obstajala bojazen, da bo sprito številnih sestankov, na katerih se bodo sestajali delovni ljudje, tudi velika izguba delovnega časa, je takšna organizacija pokazala ravno nasprotno. Ker so se delovne skupine lahko sestajale kadarkoli, je bil za to najbolj ugoden trenutek, je bila izguba delovnega časa manjša kot prej. Tudi delo samoupravnih organov je bilo s pričetkom sestajanja neposrednih proizvajalcev po delovnih skupinah močno olajšano in racionalizirano. Samoupravni organi niso več samostojno odločali v imenu vseh, temveč so le odločali oziroma potrjevali odločitve večine.

Takšna je bila oblika samouprave organiziranosti v naši železarni ob sprejetju nove ustave. Lahko trdimo, da tega trenutka, ko se je pričela v našem samoupravnem socialističnem sistemu povsem nova doba, nismo pričakali nenpripravljeni. Ves razvoj našega samoupravljanja je ves čas težil k oblikam, ki so danes zapisane in uzakonjene s temeljnim zakonom. Nova ustavna določila so uzakonila neposredno samoupravljanje ter pravico in dolžnost vsakega samoupravljalca, da odloča o vseh vprašanjih ustvarjanja in delitve dohodka, uzakonila je tudi odločanje na zborih neposrednih proizvajalcev. K tej obliki neposrednega samoupravljanja smo težili ves čas in zato smo že z določenimi izkušnjami in pripravljeni pričakali to novo dobo. Zbori proizvajalcev nam iz objektivnih razlogov in ovr niso uspeli, zato smo poiskali nove, popolnejše oblike njihovega sestajanja preko delovnih skupin. To obliko smo na podlagi večletnih izkušenj, kljub nekaterim ugovorom zadržali, ker nas izkušnje učijo, da je to za naše prilike dela najbolj ustrezna oblika. Večkrat se danes slišijo glasovi, da nastaja s sklicevanjem zborov delavcev v večjih podjetjih velika izguba delovnega časa, da so zbori preveč množični, da bi lahko v kolikor toliko racionalnem času na njih vsi sodelovali itd. Prav to pa so tudi izkušnje, ki smo si jih pridobili v času samoupravnega razvoja od njegovih začetkov do danes tudi mi. Zato smo naše delovne skupine obdržali in so naša stalna oblika sestajanja zborov delavcev.

V vseh teh razvojnih prizadevanjih se zavedamo, da naš samoupravni sistem še vedno ni popoln. Neposredno samoupravljanje je šele na začetku razvoja na osnovi novih ustavnih določil. To seveda pomeni novo obdobje v njegovem razvoju in zahteva še mnogo vztrajnega dela v težnji za doseg idealno popolnega samoupravljanja in demokratičnega socializma. Treba bo še veliko dela, strpnosti, požrtvovanja in trdne zavesti, da si samo v tej smeri lahko zagotovimo popolno svobodo ustvarjanja in gospodarjenja, popolno odstranitev vseh ovir, ki nam stojijo na poti k večjemu zadovoljstvu, k višjemu življenjskemu standardu, k vse boljši bodočnosti, tako nas, kot naših zanamcev.

V naši železarni smo od sprejetja nove ustave pa do danes prehodili pomembno pot v razvoju samoupravnih odnosov. Samoupravljanje je zelo približano, skladno z novimi pridobitvami, neposrednemu proizvajalcu. Naša samoupravljalška zavest se je ob teh novih pridobitvah

močno okrepila in danes lahko že večina neposrednih proizvajalcev odgovorno odloča o mnogih važnih gospodarskih vprašanjih. Bolj, ko se večajo sposobnosti širokih množic neposrednih proizvajalcev, bolj ko se zavedajo veličine novih pridobitev, tem bolj postajajo težnje k še nadaljnjemu razvoju neposrednega samoupravljanja večje. Naše sedanje TOZD se zdijo prevelike in zahtevajo nadaljnjo delitev. To smo tudi načrtovali že od vsega začetka in sobile sedanje TOZD organizirani kot začetna oblika novega neposrednega samoupravljanja. Vendar je ta postopnost razvoja potrebna.

Nov neposredni samoupravni sistem zahteva od slehernega samoupravljalca visoko stopnjo zavesti, da polnoodgovorno odloča o vseh vprašanjih gospodarjenja, od nastajanja pa do porabe dohodka. To pa so zelo kompleksne in zahtevne naloge, ki jim je neposredni proizvajalec lahko kos le, ko si pridobi zadostne izkušnje. Mislim, da smo v poustavnem obdobju prav v tem pogledu dosegli največje uspehe in napredek. S tem da smo neposredno samoupravno odločali v okviru sedanjih TOZD in se tam srečevali z vsemi gospodarskimi in samoupravnimi problemi, smo si že pridobili bogate izkušnje za naš nadaljnji samoupravni razvoj. Šele te izkušnje, pridobljene v dosedanjem razvoju, nam dajejo možnost, da samoupravno sprejmemo tudi nadaljnje materialne odgovornosti v še bolj neposrednem odločanju in gospodarjenju z družbenimi sredstvi. Nepremišljena naglasi v tem razvoju bi lahko več škodila kot koristila. Vsi se spominjamo, kako počasi in negotovo je zaživel naš delegatski sistem v DS OZD Železarne. Kako negotove in nejasne so bile naloge posameznih delegatov, ki so bili vajeni preteklega formalističnega potrjevanja danjih predlogov. Morali so pričeti v interesu posameznih TOZD s polno odgovornostjo odločati. Mislim, da smo prebrodili začetne težave in da danes v DS, ki predstavlja le nekakšen usklajevalni ali koordinacijski organ, med samoupravnimi organi TOZD, odločamo s polno odgovornostjo in v interesu vsakega posameznika in vseh skupaj. Čeprav so TOZD samoupravno samostojne, so v tehnološkem pogledu tako tesno med seboj povezane, da druga brez druge ne bi moglo obstajati. Ta življenjska odvisnost in povezanost pa zahtevata od vsake TOZD, da poleg svojih interesov zastopa in čuva napredek tudi svoje sosedje. Ravno tega ni bilo zadosti pred leti, ko smo poskušali z ekonomskimi in obračunskimi enotami decentralizirati takratni centralni samoupravni si-

stem. Takrat je vsakdo vse preveč videl le samega sebe. Združevanje sredstev TOZD za nove investicije, pristopanje k samoupravnim sporazumom, ki so v interesu Železarne kot OZD in usklajevanje medsebojnih notranjih zadev, dokazuje, da smo v tem smislu postali zreli in sposobni, da tudi v nadaljnjem razvoju samoupravljanja odločamo s polno odgovornostjo vsak za sebe in v interesu vseh, za naš skupni napredek v našem gospodarskem in družbenem napredku.

To je kratek pregled razvoja samoupravljanja od njegovih začetkov pred petindvajsetimi leti pa do danes, ko slavimo njegov srebrni jubilej. Nisem našteval vseh uspehov, ki smo jih v preteklem četrletju dosegli. To nam dokazuje današnja stopnja razvoja, današnja podoba Jesenic in še posebno današnja podoba Železarne, če jo primerjamo s tisto pred četrto stoletje. Ugotoviti moramo, da smo v pretečenem obdobju dosegli velike uspehe, pa čeprav ne ravno takšne kot smo želeli. Želje so bile pogosto večje od možnosti in to se bo dogajalo tudi v prihodnje. Seveda po ugotavljanju doseženih uspehov ne smemo pripisati vse samo samoupravnim organom in razvoju samoupravljanja. V vseh prizadevanjih so samoupravnim organom stale ob strani družbenopolitične organizacije, ki so mnogo pripomogle, da smo tako uspešno prebrodili vse težave in napore kronali z uspehi ter prišli do dneva, ko slavimo današnji jubilej. Prav tako ni prezreti pomoči vodstva Železarne, vseh strokovnih organov in skupnih služb, ki so pripomogli, da so samoupravni organi odločali pravilno na osnovi strokovnih analiz in nasvetov. Posebno pa je treba poudariti zasluge vsega kolektiva naše železarne, ki je sprejete sklepe, proizvodne načrte, investicijske programe, razvojne plane in vse ostalo s trudom in znojem realiziral in ni popustil niti ob največjih težavah. To dokazuje, da je izbrana samoupravna pot pravilna in edina, ki vodi k dokončnemu cilju.

Predno zaključim, ponovno poudarjam, da smo danes prvič zbrani kot skupščina samoupravljalcev našega kolektiva. Slavimo četrtoletnico pričetka našega samoupravnega razvoja, ki predstavlja veliko prelomnico v našem železarskem življenju. Omeniti moram, da je bil 29. januar 1950 le pričetek, pravo samoupravljanje s polno odgovornostjo pa se je pričelo, ko nam je bila od družbe dana v upravljanje Železarne. Petindvajsetletnica tega velikega praznika, ko so nam bili izročeni ključji podjetja, bomo slavili v mesecu avgustu.

Delavski svet železarne, ki so ga delegati izvolili 29. januarja 1950, se je sestel na svoji prvi delovni seji že 9. februarja 1950 popoldan ob 15.30 v mali dvorani Titovega doma na Jesenicah. Predsednik delavskega sveta Franc Arh je za to sejo predlagal takle dnevni red:

1. Razvijanje socialističnega tekmovanja v smislu manifestacije državnih volitev in sklepanje pogodb med delavci in upravo podjetja.

2. Razbitje plana po mesecih, dneh, brigadah in posameznikih.

3. Sklepi in naloge.

V prvi točki dnevnega reda je predsednik v svojem referatu podal glavne smernice bodočega dela, opisal namen tekmovanja in pristopanje k brigadnemu delu. Govoril je tudi o podpisovanju pogodb med delavci in upravo podjetja, kar naj bi zagotovilo dovoljno število delavcev in zmanjšalo fluktuacijo, s čimer bi se lažje doseglo izpolnjevanje proizvodnih nalog in programov. Poudaril je, da bo treba podpreti novatorstvo in racionalizacije, zlasti pa se bo treba boriti za večjo kvaliteto izdelkov.

Predlog razbitja plana po mesecih, dneh in brigadah je podal glavni inženir in se v uvodu dotaknil težav in napak v proizvodnji v letu 1949 ter podal nekaj smernic za delo v letu 1950. Zaradi teh težav je predlagal, da na tej seji ne bi obravnavali konkretno razbijanja operativnega programa, pač pa bi to odložili na naslednjo sejo v marcu. S tem predlogom so se člani delavskega sveta Železarne strinjali.

V nadaljevanju seje so sprejeli tele sklepe:

1. Operativni plan za prvo četrletje je treba izpolniti do 26. marca 1950 v čast volitev v zvezno skupščino. Za izpolnitev tega sklepa je treba:

— da brigade takoj pristopijo k tekmovanju,

— da vse organizacije, kot tehnično vodstvo pristopijo k proučevanju delovnega procesa in dela samega in

— da na podlagi ugotovitve boljše organizacije dela pristopijo vse brigade do 19. februarja 1950 k Sirotanovičevemu načinu dela, to je k stalnemu tekmovanju za višjo produktivnost dela.

2. V februarju je treba zaostriti tekmovanje v kvaliteti izdelkov ter na podlagi doseženih uspehov v obratih proglasiti najboljšo brigado za »Brigado odlične kvalitete«.

3. Delavski svet Železarne se je obvezal, da bo zasledoval v februarju razbitje plana in na podlagi izkušenj podal najboljše predloge za razbitje operativnega plana v marcu in to na oddelke, dne, brigade in posamezna delovna mesta.

4. Pogodbe z vsemi delavci podjetja je treba zaključiti do 20. februarja 1950.

5. Vsak član delavskega sveta Železarne je osebno odgovoren za izpolnitev prej naštetih sklepov in bo o tem moral poročati na prihodnji seji delavskega sveta.

6. Direktor podjetja je odgovoren, da prek upravnega vodstva uresniči prej naštete sklepe.

7. V okviru teh sklepov delavski svet napoveduje tekmovanje vsem delavskim svetom podjetij v okviru ministrstva težke industrije Jugoslavije po telih točkah:

— proizvodni plan za prvo četrletje izpolniti do 26. februarja 1950,

— katero podjetje bo imelo največ brigad z naslovom »Brigada odlične kvalitete«,

— katero podjetje bo izvedlo najboljše razbitje plana po oddelkih, dneh, brigadah in posameznih delovnih mestih in

— katero podjetje bo po dogovoru najbolj točno glede na termin dobavilo polizdelke ostalim podjetjem.

M. Polak

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEJA KOORDINACIJSKEGA ODBORA SINDIKATA SLOVENSKEGA ŽELEZARNE

Jutri dopoldan se bo na sedežu Slovenskih železarn v Ljubljani sestel koordinacijski odbor sindikata Slovenskih železarn. To bo obenem tudi skupna seja koordinacijskega odbora sindikata ter kolegijskega poslovnega organa za kadrovske in splošne zadeve SZ ter članov skupne komisije barvaste metalurgije Slovenije o delitvi dohodka iz delovnih organizacij SZ.

Na jutrišnji seji bodo obravnavali vprašanje enotne uveljavitve sindikalne liste v Slovenskih železarnah. Posredovana bo tudi informacija o uveljavljanju ustave v Slovenskih železarnah.

ADJUSTAŽA BLUMING

Pred kratkimi je bil občni zbor osnovne organizacije sindikata adjustaže bluming. Poleg sodelavcev so se občnega zbora udeležili tudi upokojenci, tovarniško konferenco osnovnih organizacij sindikata pa je zastopal tov. Osvald.

Predsednik osnovne organizacije sindikata tov. Hostnik je govoril predvsem o delu sindikalnega odbora, ki se je v minulosti mandati dobil šest let na 20. sejah. Razen predsednika tov. Hostnika je posredoval poročilo o opravljenem delu še vodja oddelka Tomaž Kavčič. Iz njegovega poročila povzemamo, da je bilo minulo leto za valjarno Bela dokaj uspešno. V oddelku oziroma adjustaži bluming so imeli težave zaradi pomanjkanja materiala, opozoril pa je tudi na kvaliteto dela, ki bo tudi v prihodnje zahtevala večjo odgovornost celotnega kolektiva. Proizvodnost je v porastu, na kar pa vpliva tudi asortiment in kvaliteta jekla. Zato je doseganje boljših rezultatov težje in bo potrebna še večja prizadevanost posameznikov, da bi proizvodnost še povečali. Poročilo vodja oddelka obravnava tudi problematiko fluktuacije delavcev, varnost pri delu, in nagajanje. Dalj časa se je tov. Kavčič zadržal tudi pri delu samoupravnih delovnih skupin. Prizadevati se bo treba, da bodo SDS osnovne celice samoupravljanja in je zato prav, da bi bili člani kolektiva v večji meri kot doslej vključeni v razpravo na sestankih SDS.

Občni zbor je pozdravil tov. Osvald član izvršnega odbora sindikata Železarne in čestitalkolektiv adjustaže bluming k doseženim uspehom. Povedal je, da adjustaža bluming poleg martinarne sodi med najtežje obrate v Železarni. V obratu je veliko delavcev iz drugih republik, vendar pa to ni ovira za doseganje dobrih proizvodnih rezultatov. Ob koncu občnega zbora so izvolili nov odbor osnovne organizacije sindikata, ki ga bo tudi v prihodnje vodil dosednji predsednik Miha Hostnik. Sodelavci Trupkovič, Robič in Jerca Žvan, ki so bili upokojevi v pretekli mandati dobi so prejeli darila in priznanja.

Na občnem zboru je bila imenovana komisija za sestavo sklepov. Komisija je pripravila osem sklepov. Tako naj bi odbor osnovne organizacije v prihodnje še tesneje sodeloval z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v obratu v TOZD Valjarne in Železarni. Delo naj poteka skladno s sprejetimi sklepi kongresov ZK in sindikatov, in še posebej pri uveljavljanju obeh sprejetih ustav. Delo SDS bo treba še izboljšati, ter skrbeti za dosledno izpolnjevanje sindikalne liste, ki je bila že sprejeta.

KADROVSKI SEKTOR

Pred kratkim je bila v prostorih Kazine na Jesenicah prva redna letna konferenca osnovne organizacije sindikata kadrovskega sektorja. Občnega zbora se je udeležilo 85 članov sindikalne organizacije. Predsednik osnovne organizacije sindikata tov. Pirc je navzočim članom sindikata posredoval šestmesečno poročilo in program dela za leto 1975.

Tov. Ertel je v razpravi govoril o nalogah, ki naj bi jih kadrovski sektor opravil v letu 1975. Opozoril je na predvideno reorganizacijo ter sistematizacijo delovnih mest, kakor tudi na strokovno izpolnjevanje delavcev zaposlenih na kadrovskem sektorju.

Zdravko Pogačnik je govoril o samoupravnih interesih skupnosti ter njihovih nalogah v naših samoupravnih skupnostih. V razpravi je sodelovala tudi Albina Tušarjeva in obravnavala delo SDS ter poudarila, da so le-te osnovne celice delavskega samoupravljanja v Železarni. Doslej se so že uveljavile, treba je ta sistem še nadalje krepiti. Tov. Belčič je obravnaval zelo občutljivo področje nagajanje in pri tem poudaril, da bo treba izpolniti kategorizacijo delovnih mest ter nagajanje za uspešnost in napredovanje na delovnih mestih.

Delovna konferenca je sprejela načrt dela za leto 1975, izvolili pa so tudi štiri sodelavce, ki bodo sodelovali v sindikalni konferenci sindikata Skupnih služb, med tem ko naj bi v tovarniški konferenci sindikata sodelovala Franc Kobentar in Franc Pirc.

LIVARNA

Občnega zbora osnovne organizacije sindikata, ki je bil 11. januarja v zgornjih prostorih Kazine, se je udeležilo 56 članov kolektiva. Občnega zbora sta se udeležila tudi predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Franc Kobentar in direktor TOZD Talilnice Stanko Čop. Predsednik Avber je poročal o opravljenem delu sindikalne organizacije v livarni.

Tov. Kobentar je v razpravi govoril o nagajevanju in opozoril na naloge, ki jih bo treba opraviti pri reorganizaciji TOZD v Železarni. Uresničiti bo treba sklepe sprejete na obeh sindikalnih kongresih in neposrednim proizvajalcem omogočiti, da bodo odločali o vseh pomembnih vprašanjih. Direktor TOZD Talilnice Stanko Čop je v razpravi poudaril, da se je livarna uvrstila med obrate s preseženimi nalogami in predstavlja enoten kolektiv, ki ne pozna fluktuacije delavcev, ter se uspešno vključuje v delovanje TOZD Talilnice. Tov. Čop je največ pozornosti posvetil prihodnjemu razvoju livarne in menil, da bodo potrebna še nadaljnja prizadevanja za izboljšanje kvalitete, povečanje produktivnosti, vendar ne na račun fizičnega dela, ampak modernjših postopkov. Prav tako je tov. Čop opozoril na pomembne naloge, ki jih bomo morali opraviti na področju samoupravljanja zlasti še, ker bo treba v Železarni organizirati nove TOZD. Omenjal je tudi samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov, kjer je bilo veliko pripomb. Pripombe bo treba uskladiti, in bo ponovno organizirana javna razprava.

Za predsednika osnovne organizacije sindikata so ponovno izvolili Antona Avbra. Prav tako so izvolili delegate za sindikalno konferenco TOZD Talilnice.

NABAVNI SEKTOR

Delovna konferenca osnovne organizacije sindikata nabavnega sektorja je bila 17. januarja v Kazini na Jesenicah.

Poleg članov kolektiva je bil na občnem zboru tudi član izvršnega odbora sindikata Železarne Jaka Svetina. Tov. Pernuš je prebral obsežno poročilo in povedal, da so imeli v pretekli mandati dobi štiri seje. Na sejah so razpravljali o kongresu slovenskih sindikatov, o sindikalni listi za leto 1975 ter o pravilniku za dodeljevanje pomoči in o zmernosti socialno šibkim članom kolektiva. Med letom so organizirali izlet v Čateške toplice in športno kulturno-prosvetno dejavnost. Iz poročila je razvidno, da so imeli največ problemov zaradi dodeljevanja denarne pomoči sodelavcem, ki dalj časa bolujejo. Za denarno pomoč sodelavcem so namenili 18 odstotkov sindikalne članarine. Predsednik je v svojem poročilu opozoril tudi na nekatere pomembnejše člene pravilnika o dodeljevanju denarne pomoči.

Na delovni konferenci je bil sprejet tudi program dela sindikalne organizacije, ki vsebuje deset točk. Med drugim je rečeno, da bo treba v večji meri sodelovati z vodji SDS. Samoupravne organe bo treba spodbujati, da se bodo zavzemali za predloge in stališča ki so skupnega pomena za vso Železarno. Skrbeti bo treba za ustrezno informiranje članov sindikata ter vodje samoupravnih delovnih skupin seznanjati z vsemi nalogami in vprašanji, ki jih bo treba dosledno obravnavati in sprejeti ustrezne sklepe. Tudi praznovanju 30-letnice osvoboditve bo treba posvetiti vso pozornost, tako da se bodo člani kolektiva udeležili vseh predvidenih prireditev.

V sindikalni konferenci osnovne organizacije sindikata Skupnih služb, naj bi v prihodnje sodelovali trije člani in en predstavnik v tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne.

PROFILARNA

Občni zbor osnovne organizacije sindikata v profilarni je bil 18. januarja. Poročila o opravljenem delu so posredovali predsednik, blaginik ter referent za oddihe. Iz poročila predsednika za oddihe in športno dejavnost povzemamo, da so organizirali enodnevni izlet, dva piknika in tekmovanje v sankanju. V poletnih šolskih domovih Železarne je bilo 18 članov kolektiva.

O proizvodni problematiki je na občnem zboru govoril tov. Komljanec in povedal, da je znašala proizvodnja v letu 1974 22.300 ton in je

tudi večja v primerjavi z prejšnjim letom. Izboljšali so kvaliteto profilov, kjer ima zasluge tudi valjarna Bela, ki pošilja kvalitetnejši vložek. V načrtu imajo rekonstrukcijo lakirnice, ki naj bi jo uredili v severni hali valjarne profilov, ko bo le-ta ukinjena. Preseliti nameravajo tudi skladišče gotovih izdelkov.

Občnega zbora so se udeležili tudi člani sindikata iz obrata vratnih podbojev, ki bodo v letošnjem letu ustanovili svojo osnovno organizacijo sindikata. Izvoljen je bil nov odbor osnovne organizacije sindikata, ki ga bo vodil sodelavec Andrej Vidmar.

KONSTITUANTNA SEJA NA TRANSPORTU

V četrtek 16. januarja je bila v jedilnici na transportnem oddelku konstituantna seja osnovne organizacije sindikata na transportu.

Že na občnem zboru so za novega predsednika izvolili Draga Koširja, na konstituantni seji pa je bil za referenta za oddihe in izlete izvoljen Janez Rozman. Stefan Grah bo referent za šport in rekreacijo, Marija Rebolj pa referent za socialna vprašanja. Drago Trivič bo referent za SLO in Marjan Skubic referent za kadre ter Jože Remar referent za mladinsko organizacijo.

Odbor osnovne organizacije sindikata bo na prihodnji seji razpravljal o programu dela, več pozornosti pa naj bi posvetili tudi mladini, ki ni dovolj organizirana.

OBRAT DRUŽBENE PREHRANE

Seja odbora osnovne organizacije sindikata v obratu družbene prehrane je bila v torek, 21. januarja. Največ pozornosti so posvetili pripravam na občni zbor, ki bo 31. januarja. Predvideli so tudi možne kandidate za nov odbor sindikata, kakor tudi organe občnega zbora. Razprava naj bi na občnem zboru potekala na osnovi poročil predsednika, blaginika ter s področja gospodarjenja, nagajevanja, kadrovanja, organizacijske strukture obrata in TOZD-ov. Občnega zbora naj bi se udeležili tudi upokojevi sodelavci, še posebej zato, ker so bili pomotoma izpušteni, ko je sindikalna organizacija Skupnih služb organizirala srečanje z upokojenimi sodelavci.

ELEKTRO JEKLARNA

V ponedeljek, 20. januarja, je bil v zgornjih prostorih Kazine občni zbor sindikata. Občnemu zboru je bilo posredovano zelo obširno poročilo predsednika osnovne organizacije sindikata tov. Panica. Njegovo poročilo vsebuje podatke s področja samoupravljanja, stanovanjske problematike, socialne politike, proizvodnje. V poročilu je zajeta tudi delovna in tehnološka disciplina in varnost pri delu. Iz predsednikovega poročila je razvidno, da se je odbor osnovne organizacije sindikata sestel na desetih sejah. V razpravi so bila obravnavana vprašanja, ki naj bolj pogosto zadevajo delovnega človeka, oziroma njegove delovne in življenjske pogoje.

Razprava je bila obširna in izčrpna. Obratovodja tov. Ravnik je govoril o doseženih rezultatih v letu 1974. Poudaril je, da je kolektiv elektrojeklarne dosegel velik napredek, saj so izdelali 20 tisoč ton več jekla, družbeni plan pa je bil presežen za 2,5 odstotka. Preteklo leto so imeli veliko težav zaradi omejitev električne energije, vseeno pa se je produktivnost večala.

Sodelavci, ki so sodelovali v razpravi so obravnavali predvsem proizvodno problematiko, govorili pa so tudi o delovni disciplini, s katero niso zadovoljni.

Tov. Čop — direktor TOZD Talilnice je kolektiv elektrojeklarne čestital k uspešni opravljeni nalogi, ki so jo sprejeli v počastitev desetega kongresa ZKJ, da bodo izdelali pol milijona ton jekla. Prizadevati bi si morali, da bi proizvodnja kakršna je bila v zadnjih mesecih minulega leta obdržali tudi v prihodnje. V minulem letu je bilo opravljen pomembno delo na področju samoupravljanja in pri uveljavljanju ustave. Tudi leto 1975 ne bo lahko, saj smo že na začetku leta skoraj brez potrebnih zalog materiala. Še bolj kot doslej bo treba skrbeti za boljše poslovanje in za manjšo porabo materialov.

Na občnem zboru so sprejeli program, ki vsebuje enajst točk. V programu je poudarjeno, da bo treba krepiti delavsko samoupravljanje in se zavzemati za kar najboljše odnose z obratovodstvom in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami ter samoupravnimi organi. Zavzemali naj bi se za dosledno izpolnjevanje sklepov 8. kongresa slovenskih sindikatov. Tako kot doslej bo treba organizirati številne akcije in zato, da bi bilo čim več članov kolektiva na letovanju predvsem zaradi težkega fizičnega in zdravju škodljivega dela.

V SPOMIN POLDETU ULAGI

Še vedno nam zveni v ušesih melodija Mihelčičeve Brigadirke, ki jo je kot zadnjo v življenju dirigiral svojim jeklarjem v sredo 29. januarja na slavnostni seji delavskega sveta Železarne. Še vedno so nam v ušesih njegove besede o mnogih načrtih, ki jih je razlagal še pred nekaj dnevi že z vidno boleznijo v sebi. Načrti s pevskim zborom Jeklar, s koncertno dejavnostjo, z organizacijo prvega srečanja upokojenih pevskega zborov Gorenjske, s predavanji in izleti za upokojence in še in še. Niti slutiti nismo, da je že na zadnjem nastopu nosil v sebi kal bolezni, ki mu je nenadoma 31. januarja, sredi dela in načrtov pretrgala nit življenja. Ne moremo verjeti temu, tej kruti resnici, ki se je bomo zavedali šele jutri, pojutrinjem in sleherni dan, ko bo na mnogih mestih v kulturnem življenju in snovanju v naši občini ostala vrzel.

Polde Ulaga se je rodil 2.11.1909 v železničarski družini v Rimskih Toplicah. V Celju je končal nižjo gimnazijo in triletno glasbeno šolo ter enoletni knjigovodski tečaj. Po odslužitvi vojaškega roka je do 15.4.1940 služboval kot občinski tajnik v različnih krajih, od takrat naprej pa je bil zaposlen v takratni kranjski industrijski družbi na Jesenicah. Do leta 1943 je delal v obratu cevarna kot odpremični uradnik, zatem pa je bil dodeljen statističnemu uradu, kjer je delal do 1.1.1957, ko je nastopil službo kot predavatelj na mojstrski šoli pri Železarni. Kasneje je bil nekaj časa ravnatelj in zatem pomočnik ravnatelja na tehnični šoli pri Železarni, upokojen pa je bil leta 1971 kot predavatelj na strokovnih šolah. Takoj po osvojitvi je bil tudi nekaj časa honorarni predavatelj na glasbeni šoli Jesenice in krajši čas celo njen honorarni tajnik.

Več kakor polovico svojega življenja je preživel med nami na Jesenicah in od tega tri desetletja najtesneje povezan s kulturnim delom in življenjem Jesenic. Od osvoboditve dalje

Izvolili so nov odbor osnovne organizacije sindikata, vodil pa ga bo sodelavec Martin Sovič.

ČETRTRA SEJA NA KADROVSKEM SEKTORJU

V sredo, 29. januarja, je bila četrta seja osnovne organizacije sindikata na kadrovskem sektorju. Obravnavali so poročilo o izletih, ki so jih organizirali v letu 1974. Referentu za oddihe tov. Keru so naročili, naj pripravi ustrezno poročilo, ki ga bodo posredovali komisiji za oddihe in izlete pri tovarniški konferenci osnovnih organizacij sindikata Železarne.

Odbor osnovne organizacije sindikata na kadrovskem sektorju je na četrti seji razpravljal tudi o pismu občinske konference SZDL Jesenice v zvezi z izvolitvijo novega predsednika družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Osnovna organizacija sindikata kadrovskega sektorja podpira kandidature tov. Teodorja Kreutzerja.

Ob koncu seje so razpravljali še o dodeljevanju denarne pomoči članu sindikata, ki dalj časa boluje.

KONSTITUANTNA SEJA V MARTINARNI

V petek, 31. januarja, je bila konstituantna seja novo izvoljenega izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata martinarne. Predsed-

smo ga srečevali v takratni ljudski prosveti, kot zborovodja številnih odraslih in mladinskih pevskih zborov, kot dolgoletnega tajnika jeseniške Svobode, kot organizatorja koncertov, predavanj, izobraževanja odraslih, kot vestnega oblikovalca glasbene kulture in organizatorja. Njegovo delo v prostem času pa se je raztezalo tudi na delo v sindikatu, v turističnem društvu, avto-moto društvu in po upokojitvi zelo uspešno tudi v društvu upokojencev na Jesenicah.

Spoznal je tudi moč pisane besede in leta in leta sodeloval kot dopisnik v osrednjih časopisih pa tudi v našem Železarni in lokalnem radiu.

Vsi, ki smo leta in leta delali z njim v različnih organizacijah in društvih, smo se nemalokrat spraševali, odkod jemlje toliko energije. Kako ob odgovornem poklicnem delu zmora tako breme. Izredno razvita delovna kultura je bila njegova velika odlika.

Ko smo mu pred tremi meseci čestitali k njegovi petinšestdesetletnici, je hudomušno pripomnil, da smo se za deset let zmotili. Res bi mu lahko ob njegovi vitalnosti in delovni zagnanosti odpisali deset let. Mnogi smo imeli občutek, da so se pri njem leta ustavila. Nobene razlike pri njegovem delu nismo čutili pred tridesetimi leti in danes. Toda življenje mu je izgorevalo bolj kot je sam mislil in kot smo mislili vsi, ki smo z njim delali. Izgorevalo ob nadpovprečnem vlaganju svoje energije na mnogih področjih družbenega in kulturnega dela in življenja.

Za svoje delo na kulturnem področju je prejel najvišje občinsko priznanje Čufarjevo plaketo, za dolgoletno delo na glasbenem področju zlato Gallusovo značko, srebrno odličje Svobode in mnoga druga priznanja.

Njegova nenadna in prežgodnja smrt je zapustila na glasbenem področju v občini veliko vrzel. Spomin nanj pa bo vklesan v bogati glasbeni preteklosti in sedanjosti jeseniške občine.

nik izvršnega odbora bo Ignac Brkič, njegov namestnik pa Viktor Renko. V prihodnji mandati dobi bo referent za šport in rekreacijo Drago Dokl, njegov namestnik Faud Fajkovič. Komisijo za socialna vprašanja in pritožbe pa bo vodil Jovo Samardžija, predsednik za oddihe in izlete bo Dominik Soklič, referent za kulturno in prosvetno dejavnost Hubert Hrovat ter referent za mladinska vprašanja Blaž Cvetko. Za predsednika družbenopolitičnega zbora občinske skupščine predlagajo Teodorja Kreutzerja. Zavzemali so se tudi za poživitev dela mladinske organizacije in za to, da bi vsi člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata prejeli časopis Delavska enotnost. BK

Železarski globus

ŠVEDSKA

Japonska železarska družba Nippon Steel Co., bo naredila idejne načrte za novo železarno na Švedskem. Locirana bo ob morski obali. Letno bo proizvedla 4. milj. ton surovega jekla. Glavni proizvodi pa bodo različne vrste železarskih polproizvodov. Za to železarno bo investicijske stroške krila švedska železarska družba Norrbottens Järnverk A.B.

ODKRILI SO SPOMINSKO PLOŠČO PADLIMA VOSOVCEMA

V soboto, 1. februarja, so dopoldan za Sušjem pod Črnim vrhom, ob prisotnosti skoraj 200 nekdanjih borcev NOV, mladih planincev, članov kluba OZN osnovne šole Tone Čufar Jesenice, lovcev in drugih občanov, odkrili spominsko ploščo padlima partizanoma — varnostnikoma Pavlu Gmajnarju-Ljubu in Marjanu Ruparju-Miru, ki sta zaradi izdaje omahnila 2. februarja 1944.

Komemorativno slovesnost je priredil predsednik občinskega odbora ZZB NOV Franc Konobelj-Slovenko. Spominsko ploščo je za tem odkrila predstavica krajevne organizacije ZB NOV Sava Alma Varl in ploščo izročila v varstvo lovski družini Jesenice. O pomenu varnostno obveščevalne službe je govoril Jože Vehar, dijak Branko Dražič pa je prebral daljši zapis Ivana Vovka-Zivana, takratnega vodja VOS, o dogodku 2. februarja 1944, ko sta zaradi izdaje nemškega letalskega podoficirja slovenskega rodu, padla oba varnostnika.

Skromno, toda izredno prisrčno slovesnost, so s krajšim kulturnim programom dopolnili moški pevski zbor Jeklar in recitatorji osnovne šole Tone Čufar.

Kljub izredno neugodnemu vremenu in delovni soboti za večino delavcev, je slovesnost tako v pogledu udeležbe kot same organizacije uspela. S to prirreditvijo smo v občini Jesenice tudi pričeli s številnimi proslavami, ki bodo sledile v tem letu, letu 30-letnice osvoboditve naše domovine.

BIL JE VOJAK IN BOREC V TREH VOJNAH PA JE KLJUB TEMU DOČAKAL VISOKO STAROST

V majhni hiši v Podbrezjah, ki nosi številko 119., prebiva Anton Rajgelj, ki je 27. januarja praznoval svoj 80. rojstni dan. Ko smo ga vedrega in čilega obiskali, je povedal, da se je rodil v Kropi. Že s petnajstim letom je prišel za kladivo in v takratni tovarni pričel izdelovati daleč po svetu znane kroparske žeblje. Med I. svetovno vojno so ga leta 1915. razporedili na Soško fronto in na Tirolsko. Tu je bil leta 1918 ranjen v levo nogo. Takrat se je hitro zvilal, danes pa ga »grize« revma.

Takoj po razpadu Austro-Ogrske je šel med borce prosto-voljce za severno mejo, kjer je bil pretežno v Podrožici v Martinčevi četi. Po dokončani določitvi meja je zopet nadaljeval z delom v Kropi. Od tu je šel v železarno na Jesenice, kjer je bil najprej »na placu«, nato v martinarni in na težki progi na Javorniku. Med drugo svetovno vojno ni mogel prenesti okupacije. Že zgodaj je začel sodelovati s partizani, februarja 1944 pa je stopil v NOV, kjer je bil pretežno v Prešernovi brigadi.

Kljub visoki starosti je po osvoboditvi z vsem navdušenjem pomagal obnovljati porušeno domovino. Upokojen je bil leta 1950, a je kljub temu še nekaj let delal. Leta 1957 se je poročil z Valentino, ki ji je bilo takrat 48 let. S skupnimi močmi sta povečala malo hišico ob poti pri gozdu proti Kovorju. Otrok nista imela. V razumevanju in skupnem prizadevanju še sedaj obdelujeta približno tisoč kvadratnih metrov zemlje okrog hiše.

Tako je 80-letni Anton, kljub aktivni udeležbi v treh vojnah, dočakal visoko starost. Čeprav ga večkrat bole noge, še brez palice koraka okrog hiše in kaj naredi. Dogodkov iz preteklosti se še dobro spominja in tudi rad pove, kaj vse je doživel. Za njegovo 80-letnico so mu čestitali in ga obdarili številni nečaki, znanci in prijatelji. Njim se pridružujemo tudi mi in mu pred-vsem želimo še veliko zdravja.

B.

TOZD GLASBENA ŠOLA JESENICE

RAZPISUJE

delovno mesto violinskega pedagoga za 20 tedenskih ur, za določen čas.

Pogoj: visoka ali višja strokovna izobrazba.

Nastop dela je možen takoj.

Prijavo pošljite naslovu v roku 10 dni po objavi.

NA OSNOVNI ŠOLI TONE ČUFAR BOLJŠI USPEH

Vodstvo osnovne šole Tone Čufar Jesenice v svojem polletnem poročilu za šolsko leto 1974/75 ugotavlja, da se učni uspeh iz leta v leto izboljšuje. Druga ugotovitev pa je, da razlika med učnim uspehom razredne in predmetne stopnje v polletju znaša le še 7,51 % in se je ta razlika v nekaj letih zmanjšala za več kakor polovico.

Na razredni stopnji, to je od 1. do 4. razreda, je v 14 rednih oddelkih 411 učencev doseglo v I. polletju 94,89 % uspeh, ali 2,91 % boljši kot v lanskem šolskem letu. V prvem razredu sta med 97 učenci le dva imela nezadostne ocene, uspeh pa je za 2,29 % boljši kot v lanskem šolskem letu. Tudi 111 učencev v drugem razredu je izboljšalo učni uspeh za 9,52 % in so izdelali 100-odstotno. Nedvomno je tako dober uspeh pogojen tudi z ugotovitvijo, da je v po-

sameznih oddelkih le 27 oziroma 28 učencev in je mnogo lažja individualizacija pouka oziroma delo s posameznimi učenci. Tretji razred obiskuje 96 učencev in so dosegli s 97,71 % učnim uspehom za 3,24 % boljši uspeh kot pred letom dni. V četrtem razredu je sicer 107 učencev za 4,67 % izboljšalo učni uspeh v primerjavi s prvo redovalno konferenco, v primerjavi s prejšnjim šolskim letom, pa so ga poslabšali za 3,21 %, vendar pa so zadržali lanske leto-raven.

Na predmetni stopnji 357 učencev v 12 rednih oddelkih obiskuje peti, šesti, sedmi in osmi razred. Na tej stopnji so bili najboljši učenci petega razreda, ki so dosegli 100 % učni uspeh in ga v primerjavi z letom nazaj izboljšali za 6,38 odstotka. Na šoli ugotavljajo v tem pogledu velik napredek, saj ni več razlik med razredno stopnjo in petim razredom, kot je bilo to vsa leta doslej. To z drugimi besedami pomeni, da ponekod iz razredne na predmetno stopnjo učencem petih razredov ne dela nobenih posebnih težav. Učenci si na razredni stopnji pridobijo potrebne delovne navade in lažje sledijo pouku na zahtevnejši stopnji.

V šestem razredu, kjer je 82 učencev, so učenci v 6. a in 6. b razredu dosegli 93 oziroma 96 % uspeh, dokaj pa zaostajajo učenci 6. c razreda. Sicer pa so tudi v šestem razredu v primerjavi z letom nazaj, izboljšali učni uspeh za 14,28 %. V treh oddelkih je 89 učencev v sedmem razredu doseglo 78,65 % uspeh, kar je za slab odstotek slabše kot pred letom, na to pa je nedvomno vplival slabši uspeh v 7. b razredu, ki je znašal 72,42 %. V enakem številu oddelkov je 83 učencev osmega razreda doseglo 86,75 % uspeh. Pozitivnega uspeha ni doseglo le 11 učencev. V primerjavi z letom nazaj pa so uspeh izboljšali za 13,14 %.

Celoten uspeh na šoli, od prvega do osmega razreda, je bil v prvem polletju dosežen z 91,35 % in se je v celoti izboljšal za 5,17 %. Izmed 65 nezadostnih učencev ima 28 eno nezadostno oceno in na šoli upravičeno pričakujejo, da se bo učni uspeh v drugem polletju še izboljšal.

V tem šolskem letu na šoli deluje tudi oddelk podaljšanega bivanja učencev, v katerega je vključeno 23 učencev od prvega do četrtega razreda. Od tega je 18 učencev doseglo pozitivno učni uspeh, pet pa je imelo nezadostno oceno. Oddelk je zelo kateoren, kar otežkoča uspešnejše delo. Vsekakor pa si bodo učenci v oddelku pridobili delovne navade, kar jim bo pomagalo pri lažjem opravljanju učnih obveznosti na predmetni stopnji. Škoda, da šola nima dovolj prostorov, da bi podaljšano bivanje še razširili in popestrili.

Vsekakor so doseženi učni uspehi tako razultat prizadevanj šole in doma. Na šoli si želijo, da starši tudi v bodoče tesno sodelujejo s šolo, da redno prihajajo na govornilne ure in roditeljske sestanke.

RAZSTAVA ZA KULTURNI PRAZNIK

V soboto, 8. februarja, bodo ob 18. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah odprli prvo letošnje likovno razstavo. Ob Prešernovem dnevu, se bodo že tradicionalno s kolektivno razstavo slik predstavili člani likovne sekcije DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. Krajši glasbeni program ob otvoritvi pa bo izvajal mladinski pevski zbor Blaž Arnič z Jesenice.

Ziriji, ki jo je vodil umetnostni zgodovinar Cene Avguštin, je bilo predloženih 34 del, od katerih je bilo za razstavo izbranih 20 del naslednjih slikarjev: Janeza AMBROŽIČA (2), Franca DOLINŠKA (1), Nike HAFNARJEVE (2), Zdravka KOTNIKA (1), Janka KOROŠČA (3), Janeza KOZAMERNIKA (1), Pavla LUŽNIKA (3), Romana SAVINŠKA (1), Branka ŠIFRERJA (1), Toneta TOMAZI-NA (4) in Cveta ZUPANA (1).

Pri tem velja pripomniti, da so za to kolektivno razstavo, ki je ena od treh, ki jih vsako leto po programu prireja DOLIK na Jesenicah, slike izbrane izključno po kvaliteti. Ena od treh razstav pa je vsako leto pregledna, na kateri se daje možnost vsem slikarjem, ki so dosegli ustrezní nivo.

Po otvoritvi razstave bo imela likovna sekcija DOLIK delovni sestanek, na katerem bodo pregledali delo v zadnjem letu in sprejeli program dela za letošnje leto.

Razstava bo odprta do vključno 19. februarja vsak dan od 9. do 12. in od 16. do 19.30 ure, razen ob nedeljah, ko je razstava odprta samo dopoldan.

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Arthur HAILEY: **Končna diagnoza.** Cankarjeva založba 1974.

Haileyjeva dela imajo pri bralcih izredno velik uspeh, po svetu, pa tudi pri nas. Prvo Haileyjevo delo v slovenskem prevodu — **Hotel** — je ustvarjalo občutek, da gre za pisca precej lahkotnih zgodb, avtorja, ki mu sicer ne moremo očitati prostosti, cenene sentimentalnosti ipd., ki pa vseeno v precejšnji meri računa z »zakonitostmi trga«, oziroma z načinom pisanja kaže, da se je v vsem pripravljen podrediti okusu povprečnega, nezahtevnega bralca, takega, ki si najmanj od vsega želi vsakršne ostrine, ki ne prenese, da se ga v literaturi mori s kakšnimi koli problemi. Pozneje smo dobili v slovenščini še dve njegovi deli — **Letališče** in **Kolesa**, ki pa sta to sodbo o avtorju vsaj do neke mere ovrgli. Predvsem je postala bolj očitna sociološka razsežnost Haileyjevega pisanja. Romanov, kot **Kolesa** in **Letališče** namreč ni mogoče napisati brez temeljite sociološke analize, brez resničnega poznavanja določenega okolja in ljudi, ki v tem okolju delujejo.

Hailey (v Kanadi živeči Anglež, ki pa piše predvsem o razmerah v ZDA) je namreč v nekem smislu zvest učenec realistične in naturalistične šole, očitno privrženec nauka, po katerem naj se pisatelj vsekakor seznani z objektivnim stanjem stvari, o katerih piše, ne le na podlagi osebne izkušnje, ampak tudi tako, da pri tem upošteva sodobna znanstvena, zlasti družbenoslovna dognanja. Kot povedo že naslovi njegovih del, si Hailey pri pisanju vsakokrat zastavi nalogo, da bo kar-seda objektivno opisal nek delovni kolektiv oziroma neko branžo, na primer ameriško avtomobilsko industrijo z vsemi spremljajočimi jo pojavi. To bi bilo lahko precej dolgočasno, pa ni, saj je Hailey pri vsem tem tudi spreten pripovedovalec, ki zna pritegniti bralčovo pozornost bodisi z napeto zgodbo, bodisi s tem, da zbudi zanimanje za usode svojih junakov. Eden izmed prijemov, ki se jih pri tem poslužuje, je na primer ta, da zna poudariti »človeško«, to je šibko plat nekega značaja.

Končna diagnoza pri tem ni izjema. To delo je bilo napisano pred omenjenimi tremi in je po osnovi mogoče celo najbolj zanimivo, čeprav na tem področju pisatelju ni bilo treba opravljanja pionirskega dela. Tudi tu gre za študijo o nekem delovnem kolektivu, že po naslovu lahko uganemo, da bo to bolnica. Spet bodo torej prišli na svoj račun tisti, ki so jim pri srcu zgodbe o poklicu, okrog katerega je sodobni

človek hote ali ne hote spletel pravi pravcati mit, se pravi o... — kako prozaično se to pravzaprav sliši: o osebnju neke bolnišnice.

DESETLETNICA FINŽGARJEVE BRALNE ZNAČKE

Letos poteka deseto leto, odkar tekmujejo učenci osnovnih šol za Finžgarjevo bralno značko. Za to veliko akcijo smo se odločili predvsem zato, da bi mladino pritegnili k lepi knjigi in da ne bi segala po knjižnem kiču. Mladi naj bi iz literarnih del spoznali tudi preteklost svojega naroda, njegove borbe, trpljenje in krivice, pa tudi ponos, trdo delo in tiho zadovoljstvo. Tako spoznanje življenja svojega naroda bi v njih rodilo ljubezen do rodne zemlje in neomajno pripadnost svoji domovini.

Program dela za bralno značko je bil obširen in zahteven. Za vsako stopnjo so morali tekmovalci prebrati po osem del iz slovenske literature in v razgovoru s pedagogi to tudi dokazati. Na vseh stopnjah je torej moral vsak tekmovalec prebrati skupno 40 knjig iz domače literature. Če k temu pridamo še tekmovanje za Cicibanovo bralno značko v prvem in drugem razredu, ki tudi zahteva v vsakem razredu poznavanje po pet pravih otroških povesti, je torej moral vsak tekmovalec seči kar po petdesetih različnih literarnih delih.

In kaj pišejo učenci k temu?

Tekmovanje za bralno značko mi je vedno pomenilo nekaj velikega. Dobra knjiga mi zelo veliko pomeni. — Ko sem prvič vzela v roke knjigo, mi ni bila všeč. Pozneje mi je postala prijateljica v prostem času. — Za bralno značko tekmuje že od četrtega razreda. Knjiga človeka izobražuje in dopolnjuje. — Kadar sem žalostna, vzamem v roke knjigo in ob njej na vse pozabim. — Ob dobri knjigi se človek duševno sprosti. — Mislim, da privede tekmovalce za bralno značko učence do spoznanja, da je dobra knjiga človeku potrebna. — Knjiga ni le sveženj potiskane papirja, ampak veliko več. Ona je moj svetovalec, moj učitelj, pa tudi tolažnik razdvojenosti. Skratka knjiga je moja najboljša prijateljica. — Če sem žalostna ali razočarana, me knjiga pomiri in mi vlije novih moči. — Mislim, da bi morali ljudje več brati! — Knjige radi gledajo že majhni otroci. — Knjiga nas rešuje v težavah.

Takih in podobnih izjav bi lahko še našli. Vse to nam pa dokazuje, da tekmovalce za bralno značko dosega svoj namen. Pri vsem tem pa ne smemo pozabiti tudi na vse tiste prosvetne delavce, ki iz leta v leto usmerjajo in nadzorujejo vse tekmovalno delo. To je delo, ki ni vidno v bleščečih rezultatih, pa čeprav je ogromno in naporno. Vse tu pridobljeno skrivajo učenci-tekmovalci v sebi. To čutijo tudi oni. Zato tudi število tekmovalcev iz leta v leto narašča.

V prvem tekmovalnem letu 1965/66 je tekmovalo na vseh šolah jeseniške in radovljiške občine le 6,7 odstotka od celotnega števila učencev. Lansko leto je to število tekmovalcev naraslo že na 40 odstotkov od vseh učencev, ali številčno 1750 učencev. Vse to delo soustvarja končno podoba mladega človeka, ki naj bi postal ponosen državljan, pošten in tovariški do sočloveka in pošten delavec ter samoupravljaec v svojih bodočih delovnih kolektivih.

Slavistično društvo Slovenije
Za podružnico Jesenice:
predsednica
Ivanka Arzenšek

V okviru praznovanj Prešernovega dne, bo jutri v petek, 7. februarja ob 17. uri gostoval Slovenski oktet v delavskem domu na Javorniku ob 19.30 pa v gledališki dvorani na Jesenicah

Na podlagi 50. člena statuta daje svet krajevne skupnosti Planina pod Golico

RAZPIS

za honorarno delovno mesto
tajnika z znanjem strojepisja in vodenje finančnega poslovanja.

Zaposlitev bo določena na podlagi uradnih ur v popoldanskem času na sedežu krajevne skupnosti Planina pod Golico.

Pismene ponudbe pošljite na naslov Krajevna skupnost Planina pod Golico.

VABILO ŠAHISTOM DPD SVOBODA JAVORNIK — KOROŠKA BELA

V soboto, 8. februarja 1975 ob 17.00 uri sklicuje šahovska sekcija DPD Svoboda Javornik-Koroška Bela sestanek v delavskem domu na Javorniku. Na sestanku bomo določili program dela za tekoče leto in izvolili nov odbor šahovske sekcije.

RAZPIS

AMD Jesenice vpisuje kandidate za šolanje instruktorjev avto šole. Pogoji za vpis so: srednja strokovna izobrazba in tri leta šoferski izpit iz B kategorije.

Rok prijave: do 13. 2. 1975.
Ostale informacije dobite vsak dan popoldne v pisarni AMD Jesenice.

Objava

Ob 30-letnici osvoboditve izseljencev v taborišču Wernfels pri Nürnbergu se pripravlja spominski izlet v taborišče v mesecu aprilu.

Zato bo v nedeljo, dne 9. februarja ob 10. uri v delavskem domu na Javorniku srečanje vseh še preživelih izseljencev v to taborišče. Na tem srečanju se bomo pogovorili o izletu in samem programu. Zato je želja, da se tega srečanja udeležite v čim večjem številu.

Komisija za izseljence in internirance pri KO ZB NOV Javornik — Koroška Bela

PRIPRAVE NOGOMETAŠEV

Po dvomesečnem premoru so jeseniški nogometaši pred kratkim pričeli, pod strokovnim vodstvom trenerja Zvoneta Freliha, s pripravami na spomladanski del prvenstva v gorenjski nogometni ligi. Priprave potekajo po vnaprej določenem programu, ki v prvi fazi priprav predvideva v glavnem kondicijsko pripravo igralcev. Le-ta se odvija po načrtu in to dvakrat na teden zaradi ugodnih vremenskih razmer na prostem in enkrat na teden v telovadnici, kjer si nabirajo moči na orodjih, v igrah z medicinko in drugimi rekviziti.

Za drugo fazo priprav, v kateri je predvideno uigravanje moštva in igranje prijateljskih tekem, je upravi kluba uspelo organizirati štiri prijateljska srečanja na Primorskem, kjer so v tem času neprimerno boljše pogoji za igranje tekem kot na Gorenjskem. Ostale proste termine do prvenstva bodo izpopolnili za igranje tekem z gorenjskimi moštvami, predvsem naj bi to bila kvalitetnejša moštva, člani ZCNL.

Ker moštvo v jesenskem delu prvenstva iz objektivnih pa tudi subjektivnih vzrokov ni uspelo obdržati stika z vodečimi moštvami na lestvici in nima praktično več možnosti za osvojitve naslova prvaka Gorenjske ter s tem uvrstitev v ZCNL, bo poglobljena naloga trenerja Freliha in celotne uprave nogometnega kluba tako v pripravah kakor tudi med samim prvenstvom, priprava moštva za novo tekmovalno sezono. Takrat naj bi z dobro pripravljenim moštvom startali v novo prvenstvo z realnimi možnostmi za osvojitve naslova prvaka Gorenjske in s tem tudi uvrstitev v ZCNL, kjer se igra nedvomno kvalitetnejši nogomet in so predvsem boljše tekmovalni pogoji kot v gorenjski ligi.

Tega se zavedajo tudi igralci sami, ki z rednim obiskovanjem treningov, ki jih obiskuje 18—20 igralcev in s

prizadevnostjo, potrjujejo trdno odločenost, da dosežejo večjo kvaliteto raven celotnega moštva. To pa je največje jamstvo za uspehe v prvenstvu, kar je edina pot za vstop v višji rang tekmovanja.

S pripravami na spomladanski del prvenstva so pričeli tudi mladinci, ki se prav tako kot člani, pripravljajo na prostem in v telovadnici pod strokovnim vodstvom mladega trenerja Marjana Žurmana. Trikrat tedensko vadi od 16 do 18 mladih nogometašev. Le-te v spomladanskem delu prvenstva čaka izredno težka naloga — obdržati primat v mladinskem prvenstvu Gorenjske. To pa bodo dosegli z izredno pridnostjo, ker bodo v spomladanskem delu prvenstva igrali štirje ključni igralci mladinskega moštva v članskem moštvu. Potrebno bo v zelo kratkem času vzgojiti oziroma vključiti nove igralce v moštvo. To pa ni lahka naloga, vendar upamo, da jo bo mladi strokovnjak uspešno rešil in popeljal moštvo k novemu naslovu prvakov Gorenjske. To pa pomeni nadaljnja tekmovanja v republiškem merilu. S tem bo tudi ustvarjena baza za člansko moštvo, ki pogreša ravno take igralce, ki so začeli svojo nogometno pot v pionirskem oziroma mladinskem moštvu.

Pionirji bodo pričeli s pripravami v drugi polovici tega meseca, ko bo klub dobil za njih na razpolago telovadnico. Tudi pionirji so se v jesenskem delu prvenstva dobro uvrstili. Morajo se dobro pripraviti na nadaljevanje prvenstva, če hočejo na koncu prvenstva obdržati vodilno mesto na prvenstveni lestvici. To pa ne bo lahka naloga, saj je predvsem jesenski del prvenstva pokazal, da nogometni klubi na Gorenjskem posvečajo veliko skrb v zvezi z lastnega igralnega kadra. V pionirskih igrah tekmuje v sezoni 1974/75 kar 18 moštev, kar je vsekakor lepo število za področje, ki ga zavzema temeljna nogometna zveza Gorenjske.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dobrega moža, očeta, starega očeta in brata

MIHAELA KOŠIRJA

se zahvaljujemo vsem, ki ste ga spremlili na njegovi zadnji poti ter sočustvovali z nami.

Zahvaljujemo se tudi družini Vovk, tov. Bernardovi, tov. Anici Nočevi za nesebično pomoč v težkih urah, zdravnikom in pihalnemu orkestru.

ZALUJOČI: žena Marija, brat Janez, hčerka Hela z možem, vnukinje in vnuki Fedja z možem, Ljuba, Črtomir in Bogdan in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega ata

VALENTINA LEGATA

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam pomagali v dneh težke izgube.

Zahvaljujemo se darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

ZALUJOČI: sin in hčere z družinami

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega moža in očeta

FRANCA PRISTOVA

se zahvaljujemo vsem, ki so počastili spomin dragega pokojnika in ga spremlili na zadnji poti.

Posebno se zahvaljujemo sindikalni organizaciji HVZ, Lesno galanterijskega obrata, strojnega vzdrževanja in ostalim darovalcem vencev in cvetja, voznikom avtomobilov ter vsem ostalim, ki so kakorkoli pomagali in sočustvovali z nami.

ZALUJOČI: žena Angela, sin Franc z družino, brat Rudolf z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki izgubi mojega moža

JANEZA RABIČA

se iskreno zahvaljujem vsem nekdanjim sodelavcem iz železarne Jesenice za poslanec, za poslovilni govor ob odprtem grobu in vsem, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti.

Vsem in vsakomur posebej iskrena zahvala.

Zalujoča žena Mira

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame in sestre

HELENE NOVAK

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam pomagali v dneh težke izgube.

Predvsem velja zahvala zdravniškemu osebju internega oddelka bolnice Jesenice, ki so ji lajšali trpljenje. Zahvaljujemo se vsem darovalcem cvetja in vencev, predvsem ZB NOV terena Hrušica in gasilskemu društvu, posebno zahvalo izrekamo Maksu Klinarju in Ivanki Lorenčič za nesebično pomoč ter Slavki Gasar in Viki Ambrožič za poslovilne besede.

Zahvaljujemo se pevcem za žalostinke in godbi na pihala s Hrušice ter vsem tistim, ki so jo pospremili na zadnji poti.

ZALUJOČI: sin Mirko z družino, brat France z družino in ostalo sorodstvo

TRADICIONALNA PUSTNA MAŠKERADA V TVD PARTIZAN JESENICE

Uprava TVD Partizan Jesenice vabijo vabi otroke na tradicionalno pustno maskrado v soboto, dne 8. februarja ob 16. uri v telovadnico doma. Najboljše maske bodo nagrajene. Vstopnina za odrasle 5 din.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

8. februarja češki barvni film KAPETAN KODRA ob 15. uri, predstava je brezplačna za člane ježkovega kluba.

8. in 9. februarja ameriški barvni film POLICIJSKA ZNAČKA 373, ob 17. in 19. uri, režija Howard Koch, v glavni vlogi Robert Duvall

10. in 11. februarja ameriški CS barvni film STRAŠILA ob 17. in 19. uri, režija Jerry Schatzberg, v glavni vlogi Gene Hackman

12. februarja ameriški barvni film VOLKODLAKI PROTI VAMPIR-JEM ob 17. in 19. uri.

13. februarja ZAPRTO

14. februarja ameriški CS barvni film LJUBILA SEM SLEPARJA ob 17. in 19. uri, režija Eric Till, v glavni vlogi David Hemings

15. in 16. februarja ameriški barvni film SLAVGTERJEVA VELIKA BITKA, ob 17. in 19. uri, režija Gordon Douglas, v glavni vlogi Jim Brown

KINO PLAVŽ

8. in 9. februarja ameriški CS barvni film STRAŠILO ob 18. in 20. uri

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre in stare mame

ANE ZELENJAK

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo tako številno pospremili v njen zadnji dom, ji darovali cvetje, nam izrekli sožalje in sočustvovali z nami.

Posebno se zahvaljujemo pevcem, pihalnemu orkestru, dr. Mihaelu Sajevicu za požrtvovalno in dolgoletno zdravljenje, dr. Branku Čehu, kakor tudi družini Drolovi in Gluharjevi za pomoč v zadnjih težkih dneh.

ZALUJOČI: sin Franci z družino, hči Zvonka z družino, brat Viktor, sestre Štefka, Nežka, Matilda z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi naše drage mame in stare mame

ROZALIJE VILMAN

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so na kakršenkoli način počastili spomin drage pokojnice in jo v tako velikem številu spremlili na njeni zadnji poti.

Zahvaljujemo se vsem darovalcem cvetja in vencev, posebno še kolektivu SDK Jesenice, kolektivu elektrotehniškega oddelka, vodstvu in knjigovodstvu talinice, kolektivu bolnice Jesenice, pevkemu zboru za žalostinke, vsem sosedom in znancem za nesebično oporo in pomoč.

Vsem še enkrat prisrčna hvala.

ZALUJOČI: hčerke Rozka, Olga, in Marica z družinami, ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi moža, očeta, brata, svaka in strica

POLDETA ULAGE

se zahvaljujemo vsem, ki so v tako velikem številu počastili njegov spomin in ga spremlili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam ustno ali pisмено izrekli sožalje ali nam drugače izkazali pozornost.

Posebno zahvalo izrekamo dr. Novaku, dr. Hribniku, dr. Vidaliu in osebju internega oddelka jeseniške bolnice za izredno pozornost in prizadevanje, da bi pokojnika ohranili pri življenju. Zahvaljujemo se kulturni skupnosti Jesenice, zvezi kulturno-prosvetnih organizacij Jesenice, pevskemu zboru Jeklar, pihalnemu orkestru Jeseniških železarjev, železarni Jesenice, Železarskemu izobraževalnemu centru, glasbeni šoli, društvu upokojencev Jesenice, ekonomski srednji šoli, delavski univerzi Jesenice, avto-moto društvu Jesenice in delavcem PTT Jesenice za pozornost, vence in spremstvo na zadnji poti. Iskrena hvala vsem sosedom, znancem, prijateljem, vsem gospodinom za poslovilne besede in številnim voznikom osebnih avtomobilov. Za pomoč in pozornost se zahvaljujemo tudi vsem, ki so nam na domu ali kakorkoli pomagali.

Vsem in vsakomur posebej naša iskrena zahvala.

ZALUJOČI: žena Anica, hčerka Dušica, sestre in brat z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob prerani izgubi najinega dragega moža in očeta

PAVLA GUREVNINA

se najiskrenejše zahvaljujemo celotnemu zdravstvenemu osebju internega oddelka bolnišnice Jesenice s primarijem dr. Vidaliem na čelu, osebju ZD Jesenice, zlasti prim. dr. Zalokarjevi, dr. Manfredi in ostalim zdravnikom in osebju ZD Žirovnice, za nesebično in požrtvovalno pomoč, ki so mu jo nudili ob njegovi dolgotrajni in težki bolezni ob vsakem času.

Najina globoka zahvala dobrim sosedom in stolpnici Tavčarjeva 1 a na Jesenicah, vsem dobrim sosedom v Lescah, za tolažbo v najhujših trenutkih, izražena sožalja, pomoč in cvetje s katerim ste prekrili njegov zadnji dom.

Iskrena zahvala njegovim rojakom, še zlasti tov. Gusovu za poslovilne besede, društvu upokojencev iz Žirovnice, tov. Vidi Matičevi za tople poslovilne besede ter vsem, ki ste ga tako množično spremlili k njegovemu zadnjemu počitku.

Zalujoča žena Marija in sin Janez ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Sodelavcem v šamotarni se iskreno zahvaljujem za zbrano denarno pomoč, ki sem jo prejela ob smrti moje mame.

Zora Ščulac

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem sindikalni organizaciji plavž za vabilo na občni zbor in darilo, ki sem ga prejel. Obenem želim sodelavcem veliko nadaljnjega uspeha.

Jože Letnar

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji obrata jeklovlek se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

Franc Keršič

ZAHVALA

Kolektivu žebjarjev se najlepše zahvaljujem za njihovo pozornost in darilo ob mojem osebnem jubileju.

Vinko Mravinec

POJASNILO

Pri objavi zahvale za pokojnim JANEZOM PIPANOM v 4. številki Železarja, bi se morali zahvaliti tudi gospodinom za poslovilne besede, in sicer: Pavlu Pogačarju, Antonu Božiču, Zvonku Cudru in tov. Kovaču iz SGP Sava. Bralce in prizadeje prosimo, da nam to oprostijo.

ZALUJOČI: sin z ženo, brata Franc in Miha z družinama, sestra Marija in Pepca z družinama ter ostalo sorodstvo

NASLOV OSTAL V LJUBLJANI

Jeseniški hokejisti niso uspeli v letošnjem prvenstvu vrniti naslov državnega prvaka Podmežakljo. V petem odločilnem derbiju med Olimpijo in Jesenicami, ki je bil prejšnjo soboto v Ljubljani, so večkratni prvaki doživeli zaslužen poraz z rezultatom 3:7 (1:4, 1:0, 1:3). Tako je Olimpiji uspelo že dve koli pred zaključkom prvenstva, zagotoviti letošnji naslov prvaka. Po vsem in kljub vsemu, kar smo videli v letošnjem prvenstvu je treba priznati, da je bila Olimpija boljše, pokazala je več dobrega hokeja kot jeseniški hokejisti in prav zaradi tega je treba priznati, da so Ljubljani zasluženo osvojili naslov prvaka Jugoslavije.

Druge stvar pa je, zakaj se je letošnje prvenstvo končalo za jeseniške hokejiste tako klavirno? Olimpija kljub boljšim igram ni bila tako kvalitetno boljše, da naši hokejisti ne bi mogli v sezoni 1974/75 zbrati več točk kot Ljubljani. Razlogov za tako trditev je vsekakor veliko, toda očitno je bilo, da je Olimpija predvsem z resnim, požrtvovalnim in strokovnim delom ustvarila prednost, ki je bila za naše takorekč nedosegljiva. Res je tudi to, da so večkratni prvaki, kljub vsemu v nekaterih derbijih zaigrali proti Olimpiji zelo dobro, bili so boljši, toda to je bilo premalo. Pri tem imamo v mislih četrti derbi med Jesenicami in Olimpijo na Jesenicah (3:3), ko so jeseniški hokejisti zamudili izredno priložnost, da bi premagali Olimpijo in se s tem izenačili v točkah. Toda srečanje se je kljub veliki premoči domačinov končalo z neodločenim rezultatom. Odločitev pa je dokončno padla prejšnjo soboto, ko je Olimpija še enkrat, sicer na svojem ledu, dokazala, da je boljše in si s prepričljivo zmago 7:3 zagotovila letošnji naslov državnega prvaka.

Kar se tiče zadnjega derbija, lahko ugotovimo, da so imeli Jeseničani kljub visokemu vodstvu Olimpije po prvi tretjini s 4:1, veliko priložnost tudi tako visoko vodstvo, zmanjšati in ga celo izenačiti. V drugih dvajsetih minutah so zaigrali zelo dobro, obetajoče in bili v veliki premoči, ki jo žal niso znali kronati tudi z zadetki. Res je tudi to, da je vratar Olimpije Albrecht branil izredno dobro, toda še enkrat se je izkazalo, da so jeseniški hokejisti izredno neučinkoviti. Neučinkovitost je posledica — o tem pa smo že nekajkrat pisali — pomanjkanje težkih kvalitetnih tekem, katerih je bilo na Jesenicah v letošnji sezoni zelo malo.

Tako smo izgubili naslov letošnjega prvaka zaslužen, za to pa smo kot kaže največ sami krivi. Kljub vsemu in dejstvu, da je Olimpija novi prvak, pa ne smemo pozabiti, da prvenstvo še ni končano. Jeseniški hokejisti bodo v soboto, 8. februarja gostovali v Zagrebu, naslednjo sredo, 12. februarja pa bo na Jesenicah zadnja tekma letošnjega prvenstva med Jesenicami in Olimpijo. Prav zaradi tega bi morali jeseniški hokejisti dostojno končati prvenstvo, kljub temu, da so ga izgubili, saj to od njih zahteva dolga tradicija jeseniškega hokeja, ki predstavlja redkost v jugoslovanskem športu nasploh. Z željo jeseniških ljubiteljev hokeja je, da njihovi ljubljenci zlasti na zadnji prvenstveni tekmi Podmežakljo dokažejo novemu prvaku Olimpiji, da je jeseniški hokej sicer izgubil letošnji članski naslov, da pa Jeseničani še vedno znajo igrati dober hokej. To je tem pomembnejše, ker jeseniški hokejisti ne smejo pozabiti, da sezona še ni končana.

Jeseničane čaka še tekmovalje za jugoslovanski pokal, v katerem se bosta najbrž v finalu zopet pomerila Olimpija in Jesenice. Naslov državnega prvaka smo izgubili, zakaj pa ne bi osvojili naslova pokalnega prvaka Jugoslavije, ki bi bil prav tako izredno pomemben dosežek. Jeseniški hokejisti so vsekakor sposobni za takšen podvig.

Gole proti Olimpiji so za ekipo Jesenic dosegli: Hafner, M. Jan in Beravs.

KRAJSKA GORA : PARTIZAN 3:5 (1:0, 2:3, 0:2)

Neuspehu prvega moštva Jesenic, ki je izgubilo odločilno tekmo proti Olimpiji v Ljubljani, so se v soboto zvečer pridružili tudi hokejisti Krajske gore, ki so v borbi za uvrstitev od 4. do 6. mesta v državnem prvenstvu zaslužen izgubili srečanje proti moštvu Partizana iz Beograda. Tekma sicer ni bila posebno kvalitetna, lahko celo rečemo, da je razočarala, kajti obe moštvi sta pokazali, da bosta morali še veliko trenirati in odigrati čim več težkih tekem, da bi se marsikaj naučili. Starejši in izkušeni Beograščani so povsem zaslužen zmagovali,

pri tem pa so jim največ pomagali prav domači igralci. Kranjskogorci so se tokrat predstavili, kot izredno slabo moštvo, ki je igralo raztrgan in neučinkovit hokej.

Kranjskogorci so sicer v 22. minuti povedli že z 2:0, toda to je bil le trenuten uspeh, kajti gostje, ki niso igrali posebno dobro, so po nekaj enostavnejših, predvsem pa učinkovitih akcijah kmalu izenačili. Fartek je povišal na 3:2, gostje pa so izenačili.

V zadnjih dvajsetih minutah so bili gostje boljši, dosegli so še dva gola in si zagotovili dragoceni točki.

Kranjskogorci so sicer nastopili brez treh igralcev, vratarja Krmelja, ter napadalcev Hitija in Kerna, toda opravičila za poraz ni. Če smo pred dnevi, po tekmi s Slavijo kritizirali igro prvega napada, zaradi izredno egoistične igre, moramo sedaj poudariti, da je ta »bolezen« zajela tudi ostale igralce. Neverjetno je, kako so mladi Kranjskogorci komplicirali proti Partizanu. Hokej je vendar kolektivna igra, kjer se igra po sistemu »vsi za enega, eden za vse« in ne »vsak po svoje«. Dokler mladi igralci ne bodo tega dojeli, ne bodo dobro igrali.

Kranjskogorci so sicer upali, da bodo igrali glavno vlogo v borbi od 4. do 6. mesta in celo trdili, da se bodo uvrstili med štiri najboljše v državi, torej v A skupino državnega prvenstva. Po dveh igrah, proti Slaviji v Ljubljani in Partizanu Podmežakljo, pa se je videlo, da je bilo to le upanje in da bo treba še veliko resnega in kvalitetnega dela, da bi se približali najboljšim moštvom v državi.

Gole za Kranjsko goro so dosegli: Kunšič, Klemenc in Fartek.

Pionirsko prvenstvo Slovenije

JESENICE : TIVOLI 16:0 (4:0, 7:0, 5:0)

Pionirji Jesenic so si z zmago v srečanju z ekipo Tivolija zagotovili tretje mesto v republiškem prvenstvu. Jeseničani so bili boljši in zaslužen zmagovali, čeprav se jim proti slabim gostom ni bilo treba posebej truditi.

Gole za ekipo Jesenic so dosegli: Razpet 5, Bešič 4, Iskra, M. Pajič in Bremec po 2 ter B. Pajič 1.

KRAJSKA GORA : OLIMPIJA 2:10 (1:2, 0:6, 1:2)

V srečanju, ki je odločalo o letošnjem pionirskem prvaku Slovenije, so pionirji Olimpije povsem zaslužen premagali favorita Krajsko goro z visokim rezultatom 10:2. Rezultat je vsekakor presenetljiv, saj sta se moštvi pred več kot štiri najstimi dnevi razšli v hali Tivoli z neodločenim rezultatom 5:5. Tokrat pa so Ljubljani povsem nadigrali Kranjskogorci. Gotje so se zlasti odlikovali s hitrim drsanjem in zelo dobro kombinatorno igro, kjer so prekašali domačine. Obe moštvi pa bosta nastopili na sklepem delu državnega pionirskega prvenstva.

Gole za Krajsko goro sta dosegla Mlinarec in Noč po 1.

TUDI LETOS »TROFEJA SVINJSKA GLAVA«

Kot vsako leto, bodo tudi letos — že osmič po vrsti — organizirali pustno prireditev na Španovem in Črnem vrhu nad Jesenicami, ki ima znan naziv »trofeja svinjska glava«. Čeprav nam je sneg v letošnji zimski sezoni zagodel, saj ga ni in ni, bodo organizatorji priredili pustno praznovanje »trofeje svinjska glava« na Španovem vrhu v nedeljo, 9. februarja, ob vsakem vremenu.

Prireditev se bo začela ob 9. uri. Start in tekmovalje mask bo ob 11. uri s Španovega vrha, cilj pa bo pred kočo na Črnem vrhu. Če bi do takrat zapadel sneg, bodo maske tekmovalce s smučmi, če pa snega ne bo, se bodo maske sprehodile po smučarski stezi in o zmagovalcu bo odločal srednji izmerjeni čas vseh nastopajočih.

Organizatorji vabijo, da se prireditve udeleži čim več občanov, predvsem pa mask, kajti bogatih nagrad je dovolj. Poleg dobre preskrbe z jedajo in pijačo, so organizatorji izdali tudi dve vrsti posebnih značk, ki jih bo moč kupiti.

Med prireditvijo na Španovem in Črnem vrhu bodo izvolili tudi novega župana Španovega vrha, kajti stari Jože Klinar-Moko, ki je predsedniško mesto zasedel z »udarom«, je v pretekli mandatni dobi (kot se to spodobi vsem županom), preveč govoril in le obljubljal, skoraj nič pa ni uresničil. Prav zaradi tega so občani Španovega vrha izredno ogorčeni na svojega župana, tako da so ga hoteli že linčati.

Posebni avtobusi bodo v Planino pod Golico vozili v nedeljo, 9. februarja, od 7. ure dalje, in sicer bo avtobus izpred zdravstvene doma odpeljal vsakokrat, ko bo poln. Žičnica na Španov vrh pa bo v nedeljo redno obratovala.

Odbor za prireditev »trofeje svinjska glava« bo organiziral tudi predpustni humoristični večer, ki bo v kulturnem domu na Hrušici v petek, 7. februarja, s pričetkom ob 19.30. Poleg znanih humoristov bo nastopila tudi hruščanska godba na pihala, v svojih tradicionalnih maskah, pod vodstvom Štefana Prežlaja. Godba bo sodelovala s posebnim programom tudi na prireditvi v nedeljo na Španovem vrhu.

POLOVIČEN USPEH

Rokometaši Jesenic so v nedeljo, 2. februarja, odigrali v hali Tivoli v Ljubljani, tekmi četrtega in petega kola zimske lige skupine C.

Najprej so se ob štirinajsti uri pomerili z ekipo DONIT iz Medvoda in tekmo dobili z 12:8.

Za Jeseničane so igrali: Šporar B., Rebolj, Radinovič, Geršak, Peternel 1, Pogačnik 1, Prešeren 3, Šubič 2, Bagola, Šporar J. 2, Pavlič 3 in Boldežar.

Jeseničani so povedli že v prvi minuti nato pa so do konca polčasa dosegli le še tri zadetke. V drugih petnajstih minutah so bili bolj učinkoviti in so dosegli osem zadetkov, tako, da so dobili tekmo, ki sta jo dobro vodila Šepce in Kastelic iz Ljubljane, z 12:8.

V drugi tekmi so Jeseničani igrali z ekipo Krmelj iz Krmelja in tekmo tesno izgubili z 11:10.

Za ekipo Jesenic so igrali: Šporar B., Rebolj 2, Radinovič, Peternel 1, Pogačnik 1, Geršak, Prešeren 4, Šubič, Bagola, Šporar J. 1, Pavlič 1 in Boldežar.

Jeseničani so prvi povedli, Krmeljčani pa so izenačili, ter nato povedli. Jeseničani so izenačili na 4:4 v dvanajsti minuti, nasprotna ekipa pa je spet povedla in dobila prvi polčas s 7:5. Tudi v drugem polčasu so bili Krmeljčani boljši in predvsem po zaslugi zelo slabih sodnikov Tomšiča in Erjavca, dobili tekmo z 11:10.

Ekipo je v Ljubljani vodil trener Janez Mlakar, drugače profesor telesne vzgoje v Kranjski gori. Proti Medvodčanom je ekipa igrala dobro in zaslužen zmagovala. Tudi v tekmi proti ekipi Krmelja bi lahko zmagovali, vendar sta jim zmago preprečila slaba in neobjektivna sodnika.

Jeseničani so začeli med počitnicami trenirati dvakrat na teden (prej le enkrat) in bodo trenirali v telovadnici v Kranjski gori tudi naprej dvakrat tedensko. V ekipo se bo vrnil Brejc, ki se vrača iz JLA, po vsej verjetnosti pa tudi Bagola, ki je za Jeseničane nastopil v vseh petih kolih zimske lige, predvsem pa bo moral redno trenirati.

Zimska liga se bo nadaljevala osmega marca. Jeseničani bodo igrali tekmi predzadnjega in zadnjega kola z ekipama Višnje gore in Kočevja.

Lestvica po petih kolih je takale:

KRMELJ	5	5	0	0	66:40	10
JESENICE	5	4	0	1	73:49	8
DONIT	5	4	0	1	71:53	8
KOČEVJE	5	3	0	2	75:63	6
VIŠNJA G.	5	3	0	2	60:61	6
SODRAŽICA	5	1	0	4	48:66	2
SEMIC	5	0	0	5	44:63	0
GROŠUPLJE	5	0	0	5	47:79	0

—tok

VABILO NA TRNOVSKI MARATON

Sestnajstega februarja bo v Črnem vrhu nad Idrijo drugi trnovski smučarski maraton. Ta velika smučarska prireditev je letos posvečena 30-letnici osvoboditve in 30-letnici smučarskih tekem med NOB v Cerknem. Pokrovitelj maratona je kombinat Fructal Ajdovščina, častni pokrovitelj pa načelnik generalnega štaba JLA, generalpolkovnik Stane Potočar-Lazar.

Proga maratona bo dolga 30 km z višinsko razliko 90 m, speljana pa bo po smučarskih terenih Črnovrške planote. Pravico udeležbe na maratonu imajo vsi smučarji, ki so stari nad osemnajst let.

Sodelavci železarne! Kdor bi se želel udeležiti drugega trnovskega smučarskega maratona, naj se prijavi na TK OO-sindikata Železarne. Prijava mora vsebovati osebne podatke udeleženca.

JR

Šah

TURNIR VETERANOV OB 30-LETNICI ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA

V četrtek, 30. januarja, je bil v prostorih ŠD Jesenice turnir veteranov ob 30-letnici ustanovitve jeseniškega šahovskega društva. Turnirja se je udeležilo dvajset šahistov — veteranov, med katerimi je bil najstarejši Tomaž Svetina s kar 79 leti.

Po otvoritveni slovesnosti so se šahisti razdelili v dve skupini, vsi pa so se potem pomerili še v finalni skupini. Zmagal je Dušan Pristov, sledijo pa Zdravko Zupan, Karel Misjak, Janez Pribil, Ivan in Jože Pesjak, Beno Langus, Ciril Čop, Tomaž Čufar, Janko Korošec, Alojz Škedelj, Tomaž Svetina, Tone Langus, Marija Svetina, Ivan Česnik, Mirko Kalan, Peter Gaser, Tone Kelih, Ivan Pavlin in Pavel Sedej. Na turnir je bilo vabljenih preko 60 veteranov, vendar se jih veliko ni udeležilo zaradi odsotnosti. Vsi ti pa so veče ali manj prispevali svoj delež k oblikovanju šahovskega društva na Jesenicah.

Takoj po osvoboditvi, že v juniju leta 1945, se je začel sestajati v gostilni pri Hermanu na Savi pripravljali odbor pod predsedstvom Francja Škrlija, člani pa so bili še Janez Pribil, Pavel Sedej in Jože Pesjak. Novoustanovljeno društvo je že jeseni istega leta organiziralo turnir z udeležbo 27 igralcev. Društvo se je potem selilo v spodnje prostore Kazine, potem v TVD Partizan, pa zopet nazaj v zgornje prostore Kazine in na koncu v Brunarjevo gostilno. Vsi ti prostori pa so bili neprimerni za igranje, zato so šahisti začeli premišljati o zgraditvi prostora, ki bi bili namenjeni samo šahu. Pod vodstvom najdelavnejših Zdravka Štrumbala, Jana Martina, Janka Korošča in drugih, je Železarna začela z adaptacijo bivšega doma godbenikov za Jelenom. Ti prostori so potem v 50. in 60. letih postali dom enega največjih šahovskih kolektivov v tako v Sloveniji kot v Jugoslaviji.

Pod predsedstvom Zdravka Štrumbala (pred njim so bili predsedniki Franc Škrl, Vladimir Jevšek, Beno Langus, Bogdan Knaflič), so se vrstili redni mesečni hitropotezni turnirji, pokalni turnirji, prvenstveni turnirji, mednarodni festivali, memoriali narodnega heroja Jožeta Gregorčiča, dvoboji in gostovanja po tujini. Izredno močni so bili pokalni turnirji mesta Jesenic v letih 1956 (zmaga Lešnik pred Pucom), 1957 (zmaga Germak in Črepinšek), 1959 (zmaga Kočevar pred Lešnikom) in 1960 (zmaga Šiška). Memoriali Jožeta Gregorčiča so bili najmočnejši v letih 1959—1961, ko so igrali Lešnik, Grošek, Puc, Parma, Matanovič, Vošpenik, Guzel in drugi.

Najlepše rezultate pa so Jeseničani dosegli v mednarodni areni: 1955 zmaga nad moštvom Cassna, 1956 turneja po Franciji in same zmage, istega leta zmaga nad Startom iz Varšave, 1957 zmaga nad Energijo iz Bukarešte in Juvenije iz Krakova ter prvo mesto na turnirju v Gardonu, 1960 tri zmage na turneji po ZRN, 1962 zmaga nad reprezentanco Varšave ter dve zmagi nad Celovcem ter zmaga nad Verdnom iz Bremna ter Dudelangom iz Luxemburga, 1967 zmaga nad Antwerpnom in Varšavo.

Med uspehi, ki jih je jeseniška ekipa dosegla doma, je vsekakor največji v letu 1968, ko je na moštvenem šampionatu Jugoslavije zasedla 6. mesto. Velike uspehe je dosegla vsa leta po vojni tudi ekipa Železarne na sindikalnih republiških prvenstvih, kjer so bili železarji kar trikrat prvaki, šestkrat drugi ter nekajkrat tretji.

Jeseniško šahovsko društvo je po letu 1971 obnovilo svojo dejavnost, ki je po letu 1968 zaradi odstopa vodstva društva skoraj povsem zamrla. Novi odbor je pod predsedstvom Janeza Zorca in s pomočjo še nekaterih članov (Martin Jan, Jaka Piberčnik, Franc Ravnik, Tone Krničar, Krešo Smrke, Branko Zorko, Janez Ciuha, Janko Korošec,

Franc Hudolin, Ivan Pesjak, Radovan Andjelich in drugi) začel znova, zavečajo se bogate tradicije, ki sega tja v trideseta leta. Začela se je zbirati nova skupina mlajših šahistov in že po enem letu je prva jeseniška ekipa uspešno nastopila v prvi republiški ligi, kjer je tudi v letošnjem prvenstvu med najboljšimi ekipami.

Trenutno šteje društvo 170 članov in je med največjimi v Sloveniji. Za društvo nastopata kar dve ekipi, prva v slovenski, druga pa je v vodstvu v gorenjski ligi in ima možnosti, da se uvrsti v drugo republiško ligo. Društvo organizirano pomaga predvsem mladim, tako po šolah kot v klubu samem. Pri tem pa skuša kar najbolj pomagati najboljšim članom, da se udeležujejo kvalitetnih turnirjev. Veliko članov je prav v zadnjih letih pridobilo višje kategorije. Branko Zorko pa je pred kratkim osvojil celo naslov mojstrskega kandidata.

K praznovanju 30. obletnice osvoboditve in 25-letnice delavskega samoupravljanja se društvo vključuje z vrsto turnirjev, ki bodo preko vsega leta in od katerih je bil prvi prav turnir veteranov.

(VIRI: kronika ŠD Jesenice, Slovenski šah, Jeklo in ljudje)

Tone Konobelj

ZMAGA V STOŽICAH

V predzadnjem kolu republiške lige so Jeseničani gostovali v Stožicah in premagali ekipo Svobode z rezultatom 5,5:4,5. Celotno točko so osvojili Zorko, Korošec in Lojzka Pongrac, remizirali pa so Krajnc, Pavlin, Tramete, Železnik in Simončič. Jeseničani so še vedno na tretjem mestu, v zadnjem kolu pa igrajo s trenutno prvouvrščeno ekipo Novoga mesta. Srečanje bo v nedeljo, 9. februarja, v prostorih ŠD Jesenice, ob 9. uri dopoldne.

KT

Košarka

DO KDAJ ŠE PREMOR?

To se vprašujemo vse košarkarice, ki si daljšega premora nikakor ne želimo. Zadnja tekma in zadnji trening je bil konec septembra lanskega leta. Mladinskega prvenstva se nismo udeležile, zaradi pomanjkanja mladink, kot nam je to objasnili bivši trener. Čeprav je ravno mladink največ, saj nastopamo tudi kot članice. Na občnem zboru v decembru smo bili vsi seznanjeni s problemoma, da telovadnice ni, obenem pa nas je zapustil tudi trener.

Vse vemo, da sta telovadnica in trenerji že dolgoletna problema kluba, vendar so rešitev našli za članice in mladince, ne vemo zakaj smo ravno članice vedno največje žrtve tega pomanjkanja. Ko se prične liga, pa vsi pričakujejo uspehe, ki jih v resnici sploh ne more biti, saj se vrzel, ki je nastala ob odhodu vseh igral, ki so nastopale v prejšnjih letih, še ni zarašala. Le z veliko treningov in prizadevanostjo bi lahko dosegle vidnejše uspehe.

Na občnem zboru so nam obljubili, da bodo ta dva problema rešili čimprej. Toda to se do sedaj še ni zgodilo, čeprav je od tega minilo že poldrugi mesec.

Vse sprašujemo ali je to konec ženske košarke na Jesenicah, če pa je le premor, koliko časa bo še trajal? Igralke KK Jesenice se namreč zavedamo, da se liga prične že aprila, nismo pa prepričane, da se tega zaveda tudi vodstvo KK Jesenice.

Košarkarice

DOPISUJTE V ŽELEZARJA